

ALEKSANDRA CIEŚLAR
Uniwersytet Jagielloński, Biblioteka Jagiellońska
 <https://orcid.org/0000-0001-6150-4198>

DOI: 10.26106/qs7k-sk61

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI JAGIELLOŃSKIEJ W ROKU 2018. SPRAWOZDANIE

W roku 2018 struktura organizacyjna Biblioteki Jagiellońskiej nie zmieniła się, nastąpiły jedynie niewielkie zmiany w obsadzie stanowisk kierowniczych:

- dr Arkadiusz Knapik – z dniem 1 października objął kierownictwo Oddziału Zabezpieczenia Zbiorów (OZZ) oraz Kliniki Papieru w ramach tego Oddziału,
- mgr Małgorzata Kusak – z dniem 1 kwietnia objęła kierownictwo Sekcji Wydarzeń Kulturalnych w Oddziale Organizacji (OOrg).

Częściowo zmienił się skład Dyrekcji – funkcję dyrektora Biblioteki Jagiellońskiej nadal pełnił prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk, jego zastępcami byli: mgr Aleksandra Cieślar (zastępca dyrektora ds. administracji), mgr Krzysztof Frankowicz (zastępca dyrektora ds. zbiorów) oraz mgr Krystyna Sanetra (zastępca dyrektora ds. rozwoju), po której z dniem 1 października 2018 roku stanowisko objął mgr inż. Tomasz Zacharski.

PRACOWNICY

W roku sprawozdawczym Biblioteka zatrudniała ogółem 404 osoby (stan na dzień 31 grudnia 2018 roku), w tym 266 kobiet (66%) i 138 mężczyzn (34%). W działalności podstawowej zatrudnionych było 338 osób (w tym 267 na stanowiskach bibliotekarskich), 66 osób zaś to pracownicy administracji, obsługi technicznej oraz porządkowej. W niepełnym wymiarze etatu pracowało 12 osób.

W 2018 roku w BJ pracowało także 9 wolontariuszy (w Oddziale Gromadzenia Zbiorów (OGr), w Oddziale Udostępniania Zbiorów i Informacji Naukowej (OUZiIN), w Oddziale Zbiorów Specjalnych (OZS) oraz w Oddziale Magazynów (OMa)), a także 14 osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych (umów zleceń oraz umów o dzieło) w celu realizacji konkretnych zadań.

Stan zatrudnienia na dzień 31 grudnia 2018 roku*

Wyszczególnienie	Ogółem	Działalność podstawowa	Administracja, obsługa techniczna i porządkowa
Liczba pracowników	404	338	66
w tym pełnozatrudnieni	392	331	61
w tym kobiety	266	230	36
w tym kobiety pełnozatrudnione	257	226	31
Etaty przeliczeniowe ogółem	399,75	335,00	63,75

* zmodyfikowana tabela z formularza sprawozdawczego Głównego Urzędu Statystycznego (K-03, Dział 3, poz. 1)

Wśród zatrudnionych było 20 osób ze stopniem naukowym doktora (w tym 2 z habilitacją). Kilka osób kontynuowało studia doktoranckie: mgr Ekaterina Baumann (na Wydziale Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego (WZiKS UJ)), mgr Krzysztof Frankowicz (na Wydziale Filozoficznym Akademii Ignatianum w Krakowie), mgr Jakub Krzysztoń (na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie), mgr Michał Lewicki (na Wydziale Historycznym UJ), mgr Ewa Valde-Nowak (na WZiKS UJ), mgr Barbara Żurek (na Wydziale Historycznym UJ). Mgr Leszek Szafrąński uzyskał stopień naukowy doktora w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie bibliologia i informatologia (dysertacja pod tytułem *Zarządzanie zasobami dokumentów elektronicznych w instytucjonalnych repozytoriach akademickich* przygotowana pod kierunkiem dr. hab. Remigiusza Sapy). Dr Joanna Pyplacz uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo. Mgr Edyta Gałuszka rozpoczęła studia podyplomowe Marketing Internetowy na Wydziale Humanistycznym Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (AGH). Monika Marmużniak, Justyna Mączka, Aleksandra Potoczna i Agnieszka Wojak ukończyły studia magisterskie na kierunku Zarządzanie Informacją na WZiKS UJ. Marzena Napora kontynuowała niestacjonarne studia magisterskie na kierunku Bezpieczeństwo Narodowe na Wydziale Stosunków Międzynarodowych i Politycznych UJ.

Troje pracowników odbyło krajowe staże naukowe: mgr Ewelina Borowiec (w Bibliotece Głównej AGH oraz w Bibliotece Politechniki Krakowskiej), mgr Mariusz Staniszewski (w Bibliotece Głównej AGH) oraz mgr Piotr Witkowski (w Bibliotece Politechniki Krakowskiej).

Pracownicy podnosili również kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w licznych szkoleniach i prezentacjach o różnorodnej tematyce:

- pracownicy OGr, Oddziału Opracowania Zbiorów (OOZ) oraz Oddziału Zbiorów Cyfrowych (OZC) uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym serwisów Biblioteki Narodowej *POLONA i Academica – miliony publikacji w każdej bibliotece*,
- pracownicy OUZiIN uczestniczyli w licznych webinarjach, prelekcjach i warsztatach dotyczących głównie prezentacji czasopism wydawnictwa Oxford University

Press, baz danych, korzystania z elektronicznych źródeł informacji, sporządzania raportów cytowań itp.,

- pracownicy OZC uczestniczyli w kursach i szkoleniach dotyczących prawa autorskiego i otwartego dostępu do publikacji naukowych oraz poszukiwania informacji o dorobku naukowym i tworzenia analiz bibliometrycznych,

- pracownicy OZC przyjęci do realizacji projektu „Repozytorium otwartego dostępu do dorobku naukowego i dydaktycznego UJ” odbyli kompleksowe szkolenia z zarządzania zasobami cyfrowymi, przygotowania plików cyfrowych do publikacji oraz wprowadzania metadanych do systemu Repozytorium UJ (RUJ),

- pracownicy Oddziału ds. Projektów brali aktywny udział w szkoleniach dotyczących obiegu dokumentów finansowych oraz rozliczania projektów realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa,

- pracownicy OOrg uczestniczyli w szkoleniach dotyczących zasad obiegu dokumentów finansowych oraz wprowadzania modułu PM w systemie SAP w odniesieniu do zarządzania budynkami Uczelni,

- pracownicy wewnętrznej służby ochrony „Straż Biblioteki Jagiellońskiej” uczestniczyli w licznych szkoleniach dotyczących elektronicznych systemów bezpieczeństwa, ochrony przeciwpożarowej, bezpieczeństwa pożarowego, cyberbezpieczeństwa w firmach, technik strzeleckich, samoobrony i technik interwencyjnych, zasad udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej,

- pracownicy wielu oddziałów korzystali ze szkoleń z zakresu psychologii (dotyczących zarządzania sobą w czasie, zarządzania małymi zadaniami i komunikacji w zespole) oraz w kursach prowadzonych w ramach projektu „Zintegruj – Kompleksowy Program Rozwoju Uniwersytetu Jagiellońskiego”.

W związku z wprowadzeniem w maju unijnego ogólnego rozporządzenia o ochronie danych (RODO) wszyscy pracownicy BJ odbywali sukcesywne szkolenia dotyczące gromadzenia i przetwarzania danych osobowych. W ramach przygotowania do wdrażania nowego systemu bibliotecznego Alma pracownicy OOOZ, OGr, OUZiIN, OZC oraz Oddziału Komputeryzacji odbywali szkolenia w tym zakresie. Większość szkoleń odbywała się w Bibliotece Narodowej w Warszawie.

Na emeryturę odeszło 7 pracowników: Janina Boroń (starszy magazynier biblioteczny), Teresa Burda (starszy magazynier biblioteczny), mgr Antoni Czermak (kustosz), Zofia Krawczyk (porządkowa), Danuta Nadolny (bibliotekarz), Genowefa Suska (porządkowa) i mgr Barbara Tkaczyk (kustosz).

Umowę o pracę rozwiązano z 6 pracownikami: dr. José Alonso de la Fuente (młodszy bibliotekarz), mgr Barbarą Hulek (młodszy bibliotekarz), Dorotą Domaradzką (porządkowa), Andrzejem Kowalskim (samodzielny informatyk), dr. Adrianem Wiechciem (specjalista informatyk) oraz mgr Małgorzatą Żmudzką-Kosałą (bibliotekarz).

Zmarło 5 pracowników: dr Andrzej Obrębski (20 lutego 2018 roku) – zatrudniony w BJ w latach 1978–1981 i 2001–2018, zastępca dyrektora BJ ds. zbiorów specjalnych, konserwacji i spraw wydawniczych w latach 2003–2011; mgr Grażyna Kędrak (1 marca 2018 roku) – zatrudniona w BJ w latach 1984–2018 w Oddziale Opracowania Zbiorów;

mgr Anna Łuzna (7 marca 2018 roku) – zatrudniona w BJ w latach 1953–1970 w Oddziale Opracowania Wydawnictw Ciągłych oraz w Oddziale Bibliotek Zakładowych, w latach 1968–1970 kierownik Sekcji Centralnego katalogu Oddziału Bibliotek Zakładowych; mgr Tadeusz Antos (8 marca 2018 roku) – zatrudniony w BJ w latach 1965–2014, kierownik Sekcji Informacji Naukowej w Oddziale Informacji Naukowej w latach 1990–1994, kierownik Sekcji Kwerend w Oddziale Informacji Naukowej w latach 1994–2005; Andrzej Setkowicz (7 lipca 2018 roku) – zatrudniony w BJ w latach 1970–2013 w Oddziale Magazynów oraz w Oddziale Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów.

INFORMACJE OGÓLNE

W 2018 roku do Oddziału Opracowania Zbiorów, kierowanego przez dr Żanetę Kubic, wpłynęło z OGr 64 538 wol. książek (to jest o 14% mniej niż w roku poprzednim, w którym do zbiorów BJ przyjęto duży dar po prof. Juliuszu Bardachu). W ramach opracowania bieżącego skatalogowano formalnie i przedmiotowo 68 525 wol. druków zwartych, to jest o 0,6% więcej niż w roku 2017. Liczba rekordów bibliograficznych wprowadzonych w okresie sprawozdawczym do katalogu komputerowego wzrosła o 3,7% i wyniosła 37 373. W zakresie opracowania retrospektywnego odnotowano około 10-proc. spadek w porównaniu z rokiem poprzednim – łącznie w ramach retrokonwersji opracowano 15 974 wol., dla których sporządzono 7873 rekordów bibliograficznych (spadek o 41%). Tak drastyczny spadek opracowania w porównaniu z rokiem 2017 wynika z faktu, że w okresie sprawozdawczym, wobec konieczności realizacji wielu zadań związanych przede wszystkim z pracami nad wdrażaniem nowego systemu bibliotecznego Alma, opracowanie retrospektywne zbiorów nie było traktowane jako zadanie priorytetowe i prace w tym zakresie wykonywane były niemal wyłącznie w ramach projektu „Działalność Upowszechniająca Naukę” (DUN). Ogółem suma wszystkich rekordów bibliograficznych sporządzonych dla druków zwartych i wprowadzonych do Komputerowego Katalogu Zbiorów Bibliotek UJ (KKZBUJ) wyniosła 45 246 (to jest o 15,2% mniej niż w roku 2017).

Do Sekcji Wydawnictw Ciągłych OOOZ przyjęto z Oddziału Gromadzenia Zbiorów 4869 wol. czasopism i serii monograficznych, to jest o 8904 wol. (czyli 64,6%!) mniej w porównaniu z rokiem 2017. W liczbie tej znalazło się 1105 nowych tytułów wydawnictw ciągłych. W okresie sprawozdawczym liczba woluminów opracowanych w ramach wpływu bieżącego wynosiła 7031, to jest o 7929 wol. mniej niż w roku poprzednim (53%!). W Sekcji Wydawnictw Ciągłych do katalogu komputerowego wprowadzono łącznie 2645 rekordów bibliograficznych, ze znaczną przewagą rekordów skopionych z bazy NUKAT. Utworzono 1736 rekordów zasobu. W ramach retrokonwersji, którą w pierwszej kolejności objęto zaległe tytuły czasopism, opracowano 9813 (spadek o 19,6%) wol. wydawnictw ciągłych, dla których utworzono i wprowadzono do KKZBUJ 2170 rekordów bibliograficznych i 815 rekordów zasobu. Suma wszystkich rekordów bibliograficznych sporządzonych dla wydawnictw ciągłych wyniosła 4815 (o 29,9% mniej niż w roku 2017), zaś suma rekordów zasobu – 2551 (o 15,8% mniej niż w roku 2017).

W Oddziale utworzono ogółem 10 958 nowych haseł wzorcowych, wśród których znalazły się 7902 hasła osobowe, 1277 haseł korporatywnych, 236 haseł przedmiotowych, 92 hasła geograficzne, 595 tytułów serii oraz 856 tytułów ujednoliconych. Oprócz powyższych haseł w Sekcji Opracowania Przedmiotowego utworzono ponadto 2758 haseł przedmiotowych rozwiniętych, a 527 haseł przedmiotowych skopiowano z kartoteki haseł wzorcowych formalnych.

Priorytetowymi zadaniami Oddziału Opracowania Zbiorów w roku 2018 były: opracowanie bieżące druków zwartych, wdrożenie dziedzinowego podziału materiału do opracowania według schematów Deskryptorów Biblioteki Narodowej (DBN) oraz szkolenie pracowników w tym zakresie, ustalenia dotyczące przyszłości opracowania przedmiotowego zbiorów (w tym przekształcanie języka haseł przedmiotowych KABA w DBN), zacieśnianie współpracy z Biblioteką Narodową w zakresie ujednolicenia zasad opracowania formalnego i przedmiotowego zbiorów oraz sukcesywne przygotowania do wdrożenia nowego systemu zarządzania procesami bibliotecznymi Alma.

W maju 2018 roku zarządzeniem Dyrektora utworzono stanowisko pełnomocnika Dyrektora BJ ds. wdrożenia systemu bibliotecznego i współpracy z Biblioteką Narodową. Na stanowisko to została powołana dr Żaneta Kubic, kierownik OOZ. Od września rozpoczęto regularne, cotygodniowe spotkania zespołu wdrożeniowego, na których rozwiązywano bieżące problemy i omawiano postęp prac. W okresie wakacyjnym członkowie zespołu uczestniczyli w szkoleniach dotyczących systemu Alma, organizowanych przez Bibliotekę Narodową. Ponadto co miesiąc odbywały się spotkania informacyjne dla pracowników bibliotek wydziałowych i instytutowych, wchodzących w skład systemu biblioteczno-informacyjnego UJ.

Pracownicy Oddziału aktywnie wspierali bibliotekarza systemowego w pracach związanych z porządkowaniem KKZBUJ, czuwając nad usuwaniem z kartoteki haseł wzorcowych rekordów powielonych oraz przeprowadzając niezbędne melioracje rekordów bibliograficznych.

Komputerowy Katalog Zbiorów Bibliotek UJ – dostępny pod adresem <http://www.bj.uj.edu.pl/uj/katalog> – obsługiwany był nadal przez zintegrowany system biblieczny VTLS/Virtua. Według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku baza ta rejestrowała 1 560 511 tytułów książek i czasopism w 3 824 993 egzemplarzach oraz 80 475 rekordów zasobu wydawnictw wielotomowych, seryjnych i czasopism BJ, a także bibliotek instytutowych UJ. Spójność danych i efektywne wyszukiwanie w katalogu BJ zapewnia kartoteka haseł wzorcowych (khw), licząca 1 827 361 rekordów różnych typów. W sumie KKZBUJ zawiera 7 293 340 rekordów (stan na 31 grudnia 2018 roku). Zbiory opracowane komputerowo stanowią obecnie około 43% ogólnej liczby zbiorów BJ, a 45% ogólnej liczby zbiorów UJ.

Przyrost komputerowego opracowania zbiorów w roku 2018

	Rekordy bibliograficzne (tytuły)	Rekordy egzemplarza	Rekordy zasobu (tomy)	Rekordy khw
Rekordy wprowadzone w 2018 roku	95 530	224 354	3 560	88 719
w tym sporządzone przez:				
Bibliotekę Jagiellońską	38 908	161 950	2 702	19 560
Biblioteki instytutowe UJ	8 580	46 099	440	6 428
Bibliotekę Medyczną i biblioteki zakładowe CM UJ	1 957	16 305	418	2 624
przejęte z bazy NUKAT	46 085	—	—	60 107

Koszt utrzymania centralnego katalogu UJ w 2018 roku wyniósł 215 061,00 zł (w tym serwis i prawo do aktualizacji VTLS/Virtua: 171 641,00 zł oraz serwis i prawo do aktualizacji ORACLE: 43 420,00 zł).

Pracownicy Sekcji Informacji Naukowej Oddziału Udostępniania Zbiorów i Informacji Naukowej, kierowanego przez mgr Aleksandrę Prokop-Kacprzak, do wszystkich katalogów kartkowych włączyli ogółem 1766 kart. Kontynuowano też prace związane z digitalizowaniem kart dla Podstawowego Katalogu Alfabetycznego – ogółem zeskanowano 359 kart, a numeracją PKA oznaczono 343 karty.

Pracownicy Sekcji kontynuowali również prace związane z aktualizowaniem Bazy Biogramów, do której wprowadzono 1188 nowych opisów, a 1082 rekordy już istniejące uzupełniono o nowe informacje. Na koniec 2018 roku stan bazy wynosił 46 855 rekordów.

W Oddziale opracowano 719 kwerend krajowych i 30 zagranicznych, przeprowadzono 2475 konsultacji bibliograficznych. W odpowiedzi na 980 zapytań, które wpłynęły do Sekcji, wysłano 1345 listów. Załatwiono także 126 spraw dotyczących usług reprograficznych.

W ramach usługi „Bibliotekarz dla Ciebie” pracownicy Oddziału udzielili czytelnikom 37 indywidualnych, bezpłatnych konsultacji dotyczących korzystania z katalogów tradycyjnych i elektronicznych, wyszukiwania informacji w polskich i obcych bazach danych, korzystania z zasobów *online*, sporządzania bibliografii i przeprowadzania analizy bibliometrycznej.

Kontynuowano również prace nad bieżącą aktualizacją ulotek i informatorów o BJ w wersji polsko- i anglojęzycznej, zajmując się ich redagowaniem, tłumaczeniem, zamawianiem w drukarni oraz dystrybucją w Bibliotece. Podobnie jak w roku poprzednim pracownicy Sekcji administrowali również profilem BJ na Facebooku, gdzie umieszczano między innymi posty informujące o wykładach z cyklu *Ars Quaerendi* oraz o testowanych bazach, a także promujące usługi Sekcji.

W Oddziale Zbiorów Cyfrowych, kierowanym przez dr. Leszka Szafrąńskiego, na bieżąco magazynowano i opracowywano wszelkiego rodzaju dokumenty elektroniczne. W 2018 roku pracownicy Oddziału utworzyli dla dokumentów elektronicznych, dźwię-

kowych niemuzycznych, filmów oraz dokumentów zwartych i ciągłych 1596 nowych rekordów bibliograficznych (w tym 779 opisów bibliograficznych dla dokumentów *born digital*), skopiowali zaś 388 rekordów. Ponadto utworzono 465 rekordów haseł wzorcowych, do rekordów bibliograficznych dodano 3698 haseł przedmiotowych i utworzono 211 haseł przedmiotowych rozwiniętych. Kontynuowano również prace nad katalogowaniem dokumentów drukowanych zabezpieczonych w postaci mikroform. W ramach tych prac skatalogowano 34 tytuły czasopism i 315 druków zwartych.

Oddział ds. Projektów, kierowany przez mgr Małgorzatę Mrożek-Buksę, koncentrował się głównie na pełnej obsłudze administracyjnej projektów finansowanych z różnych źródeł zewnętrznych, polegającej w szczególności na – udziale w zebraniach zespołów projektowych; – przygotowywaniu wniosków aplikacyjnych o przyznanie środków pozabudżetowych wraz z odpowiednimi załącznikami; – sporządzaniu umów projektowych wraz z harmonogramami planowanych zadań i kosztorysami; – przygotowywaniu dokumentów niezbędnych do rzeczowej realizacji projektów (pełnomocnictwa, protokoły uzgodnień procedur, protokoły wyboru personelu); – sporządzaniu umów cywilnoprawnych dla wykonawców projektów; – planowaniu wydatkowania środków na wynagrodzenia dodatkowe dla pracowników Biblioteki wykonujących zadania projektowe; – planowaniu wkładu własnego; – przygotowywaniu i kontroli kart czasu pracy osób realizujących projekty; – koordynacji podpisywania aneksów do umów z pracownikami; – obsłudze delegacji krajowych i zagranicznych odbywających się w ramach projektów; – składaniu zamówień na zakupy lub przeprowadzeniu rozeznania rynku; – sporządzaniu sprawozdań i raportów rocznych; – bieżącej kontroli budżetu w systemie SAP w zakresie przyznanych środków finansowych oraz prowadzeniu bogatej korespondencji z instytucjami dotującymi i z administracją UJ.

Ponadto pracownicy Oddziału ds. Projektów przez cały rok aktywnie angażowali się w różnego rodzaju działania, promujące Bibliotekę Jagiellońską poprzez współpracę z Sekcją Wydarzeń Kulturalnych OOrg oraz z Działem Promocji i Informacji UJ i różnymi instytucjami zewnętrznymi. Działania promocyjne w odniesieniu do organizowanych w BJ wydarzeń, posiadanych zbiorów oraz Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej (JBC) prowadzono głównie na portalach społecznościowych, takich jak:

Facebook (<https://www.facebook.com/BibliotekaJagiellonska/>),

Instagram (https://www.instagram.com/jagiellonian_library/),

Twitter (https://twitter.com/Jagiellonka_UJ?lang=pl).

Liczba osób obserwujących profil BJ na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła: 380 na Blogu, 1210 na Instagramie i 160 na Twitterze.

Kontynuowano także współpracę nawiązaną wcześniej z Sekcją trenerską FLOW Koła Naukowego Studentów Psychologii. W ramach obchodzonego w maju Tygodnia Bibliotek zorganizowano cykl spotkań szkoleniowych poświęconych różnym zagadnieniom, jak na przykład warsztaty dla studentów dotyczące procesu rekrutacyjnego (*Rekrutacja od A do Z, czyli nie tylko CV*), warsztaty dotyczące komunikacji interpersonalnej (*Jak gadać, żeby się dogadać*), organizacji wyjazdów (*Mission (Im)possible: kreatywne planowanie podróży*), prowadzenia negocjacji (*Jak negocjować i nie zwario-*

wać?), zarządzania sobą w czasie (*Wydłużyć 24 godziny: Szkolenie z zarządzania sobą w czasie*), dedykowane seniorom szkolenie dotyczące technik relaksacyjnych (*Jak egzystować i się nie stresować?*). Łącznie w warsztatach udział wzięło około 40 osób.

Pracownicy Oddziału ds. Projektów odpowiadali również za prowadzenie Bloga BJ. Główne tematy poruszane na Blogu dotyczą literatury, historii książki, fotografii, ciekawostek o BJ, twórczości czytelników. W okresie sprawozdawczym opublikowano 9 artykułów, 33 wpisy z cyklu „Czy wiesz, że...” oraz 11 grafik prezentujących czasopisma digitalizowane w ramach projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej”. Artykuły oraz inne materiały pojawiające się na Blogu promowane są na nowo utworzonym profilu na Facebooku <https://www.facebook.com/search/top/?q=blog%20bj>.

Do magazynu ogólnego zbiorów w Oddziale Magazynów, kierowanym przez mgr Katarzynę Furdynę, włączono 376 110 woluminów (o 7,1% mniej niż w roku 2017) – oprócz nowych wpływów liczba ta obejmuje zwroty czytelnicze, egzemplarze opracowane w ramach retrospekcji oraz zwroty depozytów. Liczba nowych druków zwartych i wydawnictw ciągłych (52 375 jedn.), które wpłynęły do magazynu archiwalnego zmalała o 1937 (to jest 3,6%) w porównaniu z rokiem poprzednim. Spadła także (o 5,9%) liczba zamówień otrzymanych przez Sekcję Egzemplarza Archiwalnego – w roku sprawozdawczym wyniosła ona 2623. Liczba zamówień czytelniczych ogółem (311 753) zmalała o 7523 (2,4%). Zamówienia na rewersach tradycyjnych stanowiły około 4,23% (13 226) wszystkich zamówień. Niestety, nadal utrzymuje się stała tendencja spadkowa w odniesieniu do liczby zamówień czytelniczych na zbiory tradycyjne.

Wszyscy pracownicy Oddziału Magazynów zaangażowani byli w przeprowadzanie permanentnej dyslokacji zbiorów. Ze względu na duży wpływ czasopism do magazynu archiwalnego i użytkowego konieczne jest kontynuowanie dyslokacji, jednak nie rozwiązuje to narastających problemów z przestrzenią magazynową. Prowadzone prace są jedynie rozwiązaniem doraźnym. Szacuje się, że w ciągu najbliższych 2 do 3 lat konieczne będzie składowanie zbiorów poza budynkiem Biblioteki.

Pracownicy Sekcji Opracowania Technicznego OMA osygnowali 32 383 wol. wydawnictw ciągłych. Liczba utworzonych rekordów egzemplarza zmalała o 10,5% – nanesiono 99 006 barkodów. Kontynuowano także retrospektywne opracowanie zbiorów – w ramach pracy bieżącej utworzono łącznie 43 639 rekordów.

W Sekcji Rękopisów Oddziału Zbiorów Specjalnych, kierowanego przez mgr. Zbigniewa Kozińskiego, w okresie sprawozdawczym zakończono opracowanie i meliorację 411 jedn. rękopiśmiennych. Wykonano opisy katalogowe do 6 łańskich rękopisów średniowiecznych, uporządkowano i sporządzono opisy akcesyjne do 312 rękopisów nowożytnych i najnowszych oraz do 1 jedn. pisanego materiału reprograficznego. Zmeliorowano ponadto 92 rękopisy nowożytne i najnowsze.

Wśród opracowanych i zmeliorowanych w okresie sprawozdawczym materiałów na szczególną uwagę zasługują spuścizny Barbary Sordyłowej, Ignacego Kazimierza Petelenza, Beaty Obertyńskiej oraz Anieli i Leli Pawlikowskich. Pracownicy Sekcji kontynuowali ponadto porządkowanie i opracowywanie Archiwum Wisławy Szymbor-

skiej, spuścizny prof. Stanisława Sierotwińskiego oraz zbioru *Extrawagantów*, w którym na szczególną uwagę zasługują papiery Marii z Paygertów Bobrzyńskiej.

Istotną część czasu pracy stanowiła obsługa korespondencji dotyczącej zbiorów specjalnych. Pracownicy Sekcji Rękopisów prowadzili najobszerniejszą wymianę listów z czytelnikami (blisko 1380 listów, co stanowi 46% całej korespondencji OZS). Pracownicy Sekcji opracowali ponadto 104 kwerendy (66 krajowych i 38 zagranicznych) oraz udzielili łącznie 1351 informacji (w tym 539 bibliograficznych i 812 rzeczowych).

Obiekty rękopiśmienne BJ eksponowane były na 30 pokazach i lekcjach bibliotecznych, skierowanych do różnych środowisk, zawodów i grup społecznych – wśród uczestników byli uczniowie, studenci, pracownicy naukowcy, członkowie stowarzyszeń i towarzystw naukowych, kulturalnych i społecznych, pracownicy instytucji, urzędów i organizacji krajowych i zagranicznych, politycy szczebla centralnego i samorządowego oraz duchowni. Rękopisy prezentowano ponadto na wystawach odbywających się poza BJ – między innymi na wystawie towarzyszącej prezentacji III edycji Listy Krajowej programu UNESCO Pamięć Świata organizowanej przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych w Belwederze, *Wyspiański nieznany* w Muzeum Narodowym w Krakowie, *W klasztornej skrypczynie* w bibliotece klasztoru benedyktynów w Tyńcu oraz na 3 wystawach odbywających się w Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego: *Szable w dłoń! Szermierka szablą jako polskie dziedzictwo narodowe*, *Adam Mickiewicz w Krakowie* i *Xawery Pusłowski. Krakowski, polski, światowy*.

W Sekcji Starych Druków OZS prace nad opracowaniem zbiorów koncentrowały się przede wszystkim na katalogowaniu obiektów przeznaczonych do digitalizacji w ramach projektu „Patrimonium...” oraz opracowywaniu dubletów BJ i druków przejętych z bibliotek instytutowych UJ. W KKZBUJ skatalogowano łącznie 1290 dzieł (28% więcej w porównaniu z rokiem 2017), utworzono 446 haseł wzorcowych (to jest 11,2% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim), 1512 rekordów bibliograficznych (31,4% więcej niż w roku poprzednim) i 1222 rekordy egzemplarza (9,9-proc. spadek w porównaniu z rokiem 2017).

Pracownicy Sekcji wykonali dla czytelników 86 kwerend (59 krajowych i 27 zagranicznych). Udzielono łącznie 708 informacji (w tym 448 bibliograficznych i 260 rzeczowych).

W roku sprawozdawczym Sekcja Starych Druków zorganizowała 35 pokazów książek dla gości indywidualnych i grup zorganizowanych z kraju i z zagranicy. Starodruki prezentowane były na wystawach odbywających się zarówno w gmachu Biblioteki, jak i poza nim – między innymi na wystawach: *550-lecie Parlamentaryzmu Rzeczypospolitej* na Zamku Królewskim w Warszawie, *Szable w dłoń! Szermierka szablą jako polskie dziedzictwo narodowe* w Muzeum UJ oraz *Apokryfy słowiańskie* w Muzeum Archeologicznym w Krakowie.

W Sekcji Zbiorów Muzycznych OZS kontynuowano prace nad opisem muzykałów w KKZBUJ. Skatalogowano łącznie 1665 dzieł (8,1% więcej niż w roku 2017) w 1666 wol., dla których utworzono 917 oryginalnych haseł wzorcowych, 1648 rekordów bibliograficznych i 2130 rekordów egzemplarza. Wśród skatalogowanych dzieł

było 1647 druków muzycznych (1648 wol.), 15 dokumentów dźwiękowych oraz 3 dokumenty życia muzycznego. Do inwentarza wpisano 1600 wol. druków muzycznych, 2 rękopisy, 38 dokumentów życia muzycznego i 14 dokumentów audiowizualnych.

Jak co roku pracownicy Sekcji aktywnie uczestniczyli w organizacji wystawy autografów muzycznych, towarzyszącej 22. Wielkanocnemu Festiwalowi Ludwiga van Beethovena. Znaczną część czasu pochłaniała bieżąca obsługa korespondencji, przygotowywanie zamówień do Sekcji Reprografii, przeprowadzanie zleconych kwerend (opracowano 74 kwerendy, w tym 54 krajowe i 20 zagranicznych). Udzielono łącznie 577 informacji, w tym 195 informacji bibliograficznych i 382 rzeczowe.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono 17 pokazów druków i rękopisów muzycznych BJ.

Pracownicy Sekcji Zbiorów Graficznych i Kartograficznych OZS wprowadzili do KKZBUJ 1022 jedn. pochodzące ze zbiorów ikonograficznych (35,7% więcej niż w roku 2017), wśród których znalazł się 1 album, 314 rycin, 524 rysunki oraz 183 pocztówki. Sporządzono dla nich 979 rekordów bibliograficznych. Do katalogu komputerowego wprowadzono ponadto opisy 926 jedn. zbiorów kartograficznych.

Znaczną część czasu pracy zajmowało pracownikom przygotowanie kwerend, wymagających niejednokrotnie żmudnych poszukiwań i starannej weryfikacji w literaturze fachowej. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 87 kwerend krajowych (w tym 58 dotyczących zbiorów graficznych i 29 dotyczących zbiorów kartograficznych) oraz 12 zagranicznych (odpowiednio 11 i 1). Udzielono łącznie 1083 informacji: 602 bibliograficzne (w tym 286 w odniesieniu do zbiorów graficznych i 316 w odniesieniu do zbiorów kartograficznych) oraz 481 rzeczowych (odpowiednio 188 i 293).

Pracownicy Sekcji zorganizowali 7 pokazów zbiorów własnych dla zainteresowanych czytelników, 24 obiekty eksponowano na wystawach odbywających się poza BJ, między innymi w Belwederze na wystawie towarzyszącej prezentacji III edycji Listy Krajowej programu UNESCO Pamięć Świata organizowanej przez Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych, na wystawach *Akademia na Uniwersytecie*. *Związki Akademii Sztuk Pięknych z Uniwersytetem Jagiellońskim*, *Szable w dłoń! Szermierka szablą jako polskie dziedzictwo narodowe* oraz *Adam Mickiewicz w Krakowie* w Muzeum UJ, *Mistrz i Katarzyna*. *Hans Suess von Kulmbach i jego dzieła dla Krakowa* w Muzeum Narodowym w Krakowie (Oddział w Pałacu Erazma Ciołka) oraz *Niepodległość. Wokół myśli historycznej Józefa Piłsudskiego* i *Wypiański nieznan* w Muzeum Narodowym w Krakowie.

W Sekcji Wydawnictw Rzadkich i Dokumentów Życia Społecznego (SWRiDŻS) OZS skatalogowano 2011 jedn. wydawnictw rzadkich, dla których sporządzono 148 tradycyjnych kart katalogowych oraz 28 950 jedn. dokumentów życia społecznego, dla których napisano 450 kart. Ogółem utworzono 1185 rekordów egzemplarza, 2786 rekordów bibliograficznych i 98 rekordów khw.

Pracownicy Sekcji opracowali 53 kwerendy krajowe i udzielili łącznie 256 informacji (w tym 133 bibliograficznych i 123 rzeczowych).

Obiekty ze zbiorów SWRiDŻS prezentowane były na 5 pokazach na miejscu, zaś 8 jedn. eksponowano na wystawach odbywających się poza BJ: *Przyszłość będzie*

inna. Wizje i praktyki modernizacji społecznej po 1918 roku w Narodowej Galerii Sztuki w Warszawie, *Szable w dłoń! Szermierka szablą jako polskie dziedzictwo narodowe* oraz *Adam Mickiewicz w Krakowie* w Muzeum UJ i *Wyspiański nieznany* w Muzeum Narodowym w Krakowie.

W Sekcji Konserwacji Oddziału Zabezpieczenia Zbiorów, kierowanego przez dr. Arkadiusza Knapika, w okresie sprawozdawczym prowadzono głównie prace konserwatorskie przy zbiorach specjalnych, związane z realizacją projektu „Patrimonium...” oraz udzielano konsultacji i wsparcia dla Sekcji Opraw, również uczestniczącej w projekcie.

W pracowni Sekcji całkowitej bądź częściowej konserwacji poddano 842 dzieła (łącznie 23 388 kart), w tym: 232 rękopisy, 514 wol. starych druków, 27 pozycji inwentarzowych ze zbiorów graficznych kartograficznych, 30 muzykaliów, 29 obiektów z SWRiDŹS, 21 wol. druków zwartych i czasopism z magazynu ogólnego oraz 5 obiektów spoza BJ. Sporządzono 215 kompletów dokumentacji opisowej i fotograficznej konserwowanych dzieł. W Systemie Obsługi Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej (SO JBC) umieszczono 1969 opisów stanu zachowania obiektów. Wykonano ponadto konserwację opraw 333 obiektów (w tym 25 rękopisów, 265 starych druków, 9 obiektów ze zbiorów kartograficznych, 9 muzykaliów, 9 jedn. dokumentów życia społecznego oraz 16 druków zwartych i ciągłych). Wykonano też oprawy ochronne na zbiory specjalne w postaci 12 teczek, 570 koszulek ochronnych na grafiki, rękopisy, stare druki i druki rzadkie oraz 182 podkłady kartonowe i 137 *passe-partout*, przeznaczonych do ochrony zbiorów zarówno podczas ich stałego przechowywania, jak i do celów wystawienniczych.

Pracownicy Sekcji Reprograficznej OZZ wykonali łącznie 3 235 078 skanów z oryginałów (w tym 3 225 848 skanów zostało wykonanych w ramach realizacji projektu „Patrimonium...” oraz do zbiorów cyfrowych BJ i na potrzeby bieżącej działalności Biblioteki i 9230 zamówionych przez czytelników). Skany zostały zapisane na 246 dyskach DVD i 48 płytach CD. Liczba wykonanych w 2018 roku skanów, przekładająca się na ponad 100-proc. wzrost wydajności pracy w stosunku do roku poprzedniego oraz ponad 6-krotny(!) w stosunku do roku 2016, jest najwyższa w historii funkcjonowania Sekcji. Wynik ten był możliwy do osiągnięcia dzięki dodatkowemu sprzętowi zakupionemu w 2017 roku do realizacji projektu „Patrimonium...” oraz zatrudnieniu dodatkowych osób do jego obsługi, ale przede wszystkim dzięki dużemu zaangażowaniu pracowników i elastycznej organizacji pracy. Trzeba podkreślić, że ten niezwykle satysfakcjonujący wynik osiągnięto pomimo pewnych trudności, wynikających z przerw i spowolnień powodowanych awariami eksploatowanych urządzeń.

W Sekcji wykonano ponadto 19 977 kserokopii zrobionych z oryginałów (w tym dla czytelników: 3563 sztuki w formacie A4, do celów służbowych: 16 321 sztuk w formacie A4 i 93 sztuki w formacie A3, 446 zdjęć cyfrowych do celów służbowych oraz sporządzono wydruki z 2408 plików cyfrowych dla celów służbowych BJ (w tym 1538 sztuk w formacie A4 i 870 w formacie A3). Skopiowano 48 płyt DVD i 8 płyt CD. W 2018 roku nie wykonywano mikrofilmów ze skanów w ramach planowej działalności BJ, wykonano natomiast 1485 mikrofilmów pozytywowych dla czytelników. W całym roku kalendarzowym Sekcja wykonywała skany i zdjęcia cyfrowe na potrzeby wystaw

organizowanych w BJ oraz zabezpieczała tzw. oprawę fotograficzną wszelkich imprez odbywających się w Bibliotece.

W introligatorni Sekcji Opraw OZZ oprawiono 3262 druki zwarte, 3850 wol. czasopism, 439 broszur i 117 ksiąg administracyjnych, wykonano 76 opraw prowizorycznych dla 2394 czasopism, przeoprawiono 1161 wol. druków zwartych, naprawiono 11 wol. druków zwartych i 1764 wol. czasopism, wykonano 5672 pudła ochronne (1086 zbiorczych i 4586 jednostkowych) oraz 2264 koperty i koszulki ochronne (głównie na zbiory specjalne).

Klinika Papieru kontynuowała proces masowej konserwacji zbiorów w instalacji Bookkeeper III. Odkwaszaniu poddano 17 044 wol. zbiorów archiwalnych i bibliotecznym o łącznej wadze około 8090 kg. Blisko 88% odkwaszanych pozycji pochodziło ze zbiorów własnych, pozostałe zaś z Muzeum Śląskiego w Katowicach, Muzeum Historii Kielc, Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Kielcach, Wydziału Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ, Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie, Biblioteki Tatrzańskiego Parku Narodowego w Zakopanem, Polskiej Akademii Umiejętności, Archiwum Nauki PAN i PAU oraz zleceniodawców prywatnych. Za realizację usługi odkwaszania w odniesieniu do zbiorów obcych, pochodzących z wyżej wymienionych instytucji, Biblioteka Jagiellońska otrzymała około 111 300 zł (w porównaniu z rokiem 2017 udział podmiotów zewnętrznych, korzystających z usługi odkwaszania uległ zmniejszeniu o blisko 24% pod względem ilościowym i o blisko 31% pod względem masowym; wzrosła natomiast ilość odkwaszonych zbiorów własnych – o blisko 27% pod względem ilościowym oraz o blisko 24% pod względem masowym). Przed przystąpieniem do procesu odkwaszania wykonywano często dezynfekcję powierzonych zbiorów w komorze fumigacyjnej, za którą to usługę uzyskano ponad 42 000 zł.

Oddział Komputeryzacji, kierowany przez mgr Katarzynę Sokołowską, podobnie jak w latach poprzednich odpowiadał za sprawne funkcjonowanie wewnętrznej sieci komputerowej Biblioteki. Na sieć tę składa się 8 serwerów (na których zainstalowane są systemy do obsługi KKZBUJ, JBC, domeny BJ, monitoringu infrastruktury sieciowej i RUJ) oraz 440 komputerów typu PC. Podstawowe działania koncentrowały się głównie na bieżącej obsłudze oprogramowania VTLS/Virtua oraz innych oprogramowań, aktualizacji systemów operacyjnych zainstalowanych na komputerach, usuwaniu wszelkiego typu awarii oraz szeroko rozumianej obsłudze informatycznej. Pracownicy Oddziału administrowali także urządzeniem firewall, urządzeniami sieciowymi w 20 szafach teleinformatycznych, urządzeniami UPS, 2 macierzami dyskowymi, 2 bibliotekami taśmowymi oraz 6 dyskami NAS. W sierpniu 2018 roku przeprowadzono migrację aplikacji systemu Virtua z wersji r 15.1 SP1 do wersji r 16.1 SP3 HF3 wraz z migracją aplikacji Chamo w 3 bazach (KKZBUJ, baza Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II, 1 baza testowa). Do obowiązków Oddziału należało również administrowanie serwerami i bazami JBC. W ramach tych zadań wykonywano backupy, monitorowano pracę systemu i stanu urządzeń infrastruktury JBC. W ramach projektu „Patrimonium...” zmodyfikowano oprogramowanie SO JBC.

Pracownicy Oddziału administrowali ponadto stworzonym przez siebie systemem do obsługi Katalogu Podstawowego i rozwiązywali zgłaszane przez użytkowników pro-

blemy. Obsługiwano ponadto stroną BJ w portalu UJ (w polskiej i angielskiej wersji językowej) – na bieżąco aktualizowano umieszczane na niej wiadomości i komunikaty, przygotowywano i publikowano pliki graficzne poszczególnych gałęzi struktury strony BJ. W ramach prac prowadzonych w Oddziale administrowano też oprogramowaniem do obsługi Oddziału Gromadzenia Zbiorów w odniesieniu do egzemplarza obowiązkowego, darów, zakupów i wymiany oraz zarządzano oprogramowaniem do obsługi bazy opraw i bazy melioracji. Oddział Komputeryzacji administrował również Bazą Publikacji Pracowników UJ, rozszerzając obsługę i tworzenia bazy RUJ. Przy współpracy z Sekcją Repozytorium OZC napisano, a następnie zmodyfikowano oprogramowanie do eksportu danych z RUJ celem zaimportowania ich do bazy Polskiej Bibliografii Narodowej (PBN). Realizowano również prace programistyczne – między innymi dla potrzeb RUJ zaprojektowano, wykonano i wdrożono moduł do gromadzenia identyfikatorów ORCID uwierzytelnionych przez użytkownika z wykorzystaniem mechanizmów API ORCID. Pracownicy Oddziału uczestniczyli ponadto w wielu szkoleniach dotyczących nowego systemu bibliotecznego Alma, przygotowując się do jego wdrożenia w bibliotekach sieci UJ.

ZBIORY

W 2018 roku w rejestrze przybytków Biblioteki Jagiellońskiej odnotowano wpływ 144 424 wol. i jedn. dokumentów samoistnych (spadek o 6,9% w porównaniu z rokiem 2017), w tym 93 665 wol. druków zwartych i ciągłych (spadek o 12,2%) i 50 759 jedn. zbiorów specjalnych (wzrost o 4,8% w porównaniu z rokiem poprzednim). W rejestrze ubytków odnotowano 420 wol. o łącznej wartości 22 141,00 zł.

Ogółem w okresie sprawozdawczym na zakup literatury naukowej i baz danych wydano 1 579 684,00 zł (w tym z budżetu BJ 101 784,00 zł). Do inwentarza Biblioteki wpłynęło 151 098 wol. i jedn. (3,2-proc. spadek w porównaniu z rokiem 2017) o łącznej wartości 5 632 106,95 zł. W zależności od źródła pozyskania wpływ ten przedstawia się następująco: z egzemplarza obowiązkowego – 94 012 wol. i jedn. o wartości 4 410 867,07 zł; z kupna (budżet BJ oraz środki UJ) – 1761 wol. i jedn. o wartości 399 247,10 zł; z darów – 10 040 wol. i jedn. o wartości 406 808,78 zł; z wymiany – 2682 wol. i jedn. o wartości 214 705,00 zł; ze starego zasobu – 838 wol. i jedn. o wartości 193 229,00 zł, z księgozbioru zabezpieczonego – 15 wol. o wartości 7250,00 zł. Dokumenty życia społecznego (w ilości 41 750 jedn.) jako druki ulotne nie są wyceniane. Dodatkowo w 2018 roku zeskanowano i opublikowano w JBC 151 856 publikacji o łącznej pojemności 163 775 GB, których wartość oszacowano na 24 566 250,00 zł (przy założeniu, że wartość wytworzenia, opracowania i opublikowania 1 GB wynosi 150,00 zł).

Sekcja Egzemplarza Obowiązkowego Oddziału Gromadzenia Zbiorów, kierowanego przez mgr Ewę Dąbrowską, odnotowała wpływ 83 875 wol. druków zwartych i wydawnictw ciągłych oraz 47 092 jedn. zbiorów specjalnych. Wartość zbiorów, które wpłynęły do Biblioteki w ramach egzemplarza obowiązkowego, wyniosła 4 574 117,07 zł.

Jeśli chodzi o zbiory otrzymane w ramach egzemplarza obowiązkowego, to w porównaniu z rokiem poprzednim rok 2018 charakteryzował się spadkiem wpływu w odniesieniu do druków zwartych i wydawnictw ciągłych, wzrósł natomiast wpływ zbiorów specjalnych, głównie w zakresie dokumentów życia społecznego i jednostek zbiorów muzycznych.

Pracownicy Sekcji wzorem lat ubiegłych z niezwykłą sumiennością egzekwowali przysyłanie obowiązkowych egzemplarzy bibliotecznych przez wydawców. W odpowiedzi na 5963 wysłane urgensy otrzymaliśmy 2062 wol. druków zwartych oraz 2030 numerów czasopism.

Ze środków przyznanych na działalność statutową wydano 1 477 900,00 zł na zakup czasopism i baz danych *online* dla BJ i UJ (to jest o 116 147,00 zł mniej w porównaniu z rokiem 2017). Pracownicy naukowcy i studenci UJ (w tym Collegium Medicum) mieli dostęp do 85 baz danych, 60 351 tytułów czasopism oraz 194 656 książek elektronicznych.

W 2018 roku Biblioteka Jagiellońska prenumerowała 160 tytułów czasopism zagranicznych. W wyniku przeprowadzonego postępowania przetargowego jako dostawcę czasopism wybrano firmę ABE-IPS. Przetarg na dostawę czasopism polskich na rok 2018 wygrała firma „Garmond”, która jako jedyna złożyła ofertę przetargową. Wytyczne niezbędne do przygotowania przetargu opracowano na podstawie danych zebranych z 55 jednostek UJ. Na sporządzonej liście przetargowej znalazły się 484 tytuły w 816 egzemplarzach. Firma „Garmond” podjęła się dostarczania 368 tytułów, pozostałe 116 tytułów poszczególne jednostki Uczelni musiały zamawiać we własnym zakresie, bezpośrednio u wydawców. W ramach tej prenumeraty BJ otrzymała w 2018 roku 35 tytułów czasopism polskich w 36 egzemplarzach.

Ogółem w 2018 roku Biblioteka Jagiellońska gromadziła 9755 bieżących tytułów czasopism drukowanych, w tym 9118 polskich i 637 zagranicznych.

Za pośrednictwem Sekcji Pozyskiwania Zbiorów Oddział Gromadzenia zakupił w roku sprawozdawczym 1178 wol. druków zwartych i ciągłych (spadek o około 15,6% w porównaniu z rokiem poprzedzającym) oraz 868 jedn. zbiorów specjalnych (spadek w stosunku do roku 2017 o około 10,4%). Kupowane były przede wszystkim książki polskie, wydawnictwa zagraniczne stanowiły około 27% całości zakupów (głównie polonika oraz nieliczne pozycje naukowe).

Cennym źródłem pozyskiwania zbiorów była również wymiana, którą w okresie sprawozdawczym Biblioteka Jagiellońska prowadziła ze 152 kontrahentami zagranicznymi oraz 11 partnerami krajowymi. Dla celów wymiany i reprezentacji zakupiono 2730 wol. za sumę 58 306,13 zł. Do partnerów krajowych i zagranicznych wysłano ogółem 3840 wol. druków zwartych i wydawnictw ciągłych, otrzymano z kolei 2460 wol. druków zwartych i wydawnictw ciągłych oraz 50 jedn. zbiorów specjalnych, wycenionych szacunkowo na kwotę 233 864,00 zł. Analiza poniesionych kosztów wymiany pokazuje, że podobnie jak w latach ubiegłych, bilans wymiany wypadł korzystnie, to znaczy wartość otrzymanych wydawnictw przewyższyła kwotę wydatków poniesionych na zakup ponad 175 500 zł. Zbiory Biblioteki Jagiellońskiej wzbogaciły się o wiele cennych pozycji

otrzymanych między innymi z Biblioteki Kongresu w Waszyngtonie (244 wol. o wartości oszacowanej na 97 891,00 zł), z Biblioteki Uniwersyteckiej w Seattle (cenne wydawnictwa o wartości bliskiej 5857,00 zł), z Biblioteki Narodowej w Paryżu (publikacje wycenione na kwotę 4673,00 zł), z duńskiej Syddansk Universitetsbibliotek w Odense (cenne merytorycznie publikacje naukowe wycenione na 3324 zł), z Biblioteki Uniwersyteckiej w Dijon, z Niemieckiej Biblioteki Narodowej w Lipsku, z Herder-Institut w Marburgu, z Herzog August Bibliothek w Wolfenbüttel. Wśród innych istotnych dla BJ partnerów zagranicznych w zakresie wymiany wydawnictw znalazły się również biblioteki Białorusi, Bułgarii, Czech, Litwy, Macedonii, Rumunii, Serbii i Słowacji. W porównaniu z rokiem 2017 poprawiła się nieznacznie współpraca z Rosją i Ukrainą. W odniesieniu do współpracy z partnerami polskimi zmalała znacząco liczba sprowadzanych do BJ woluminów druków zwartych, co wynika z utrudnień spowodowanych remontem prowadzonym w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu, a także z zakończenia (z przyczyn proceduralnych) współpracy w zakresie wymiany wydawnictw z Biblioteką Uniwersytetu Łódzkiego. Zmalała również ilość wydawnictw ciągłych pozyskanych drogą wymiany, z powodu częstszego publikowania ciągłych wydawnictw naukowych w formie elektronicznej.

Jak co roku przyjmowaliśmy również dary z kraju i z zagranicy. W okresie sprawozdawczym do zbiorów włączono 6152 wol. druków zwartych i czasopism wraz z 2794 jedn. zbiorów specjalnych (o szacunkowej wartości 604 898,00 zł). Wśród podarowanych obiektów znalazło się wiele ciekawych i cennych pozycji (w tym 5218 wol. druków zwartych, 934 wol. wydawnictw ciągłych, 102 rękopisy, 118 starodruków, 891 jedn. zbiorów muzycznych, 269 jedn. zbiorów graficznych i 1301 druków ulotnych i dokumentów życia społecznego), otrzymanych zarówno od instytucji, jak i od osób prywatnych. W gronie darczyńców znaleźli się między innymi: prof. Janusz Kotlarczyk (1150 wol. druków zwartych i 32 wol. wydawnictw ciągłych), dr Jan Oberbek (272 druki muzyczne), prof. Maria Karpluk (173 wol. druków zwartych i 3 wol. wydawnictw ciągłych), The Packard Humanities Institut z Kalifornii (76 jedn. zbiorów muzycznych), Biblioteka Instytutu Botaniki UJ (69 starodruków), Biblioteka Instytutu Religioznawstwa UJ (32 starodruki), Biblioteka Instytutu Historii Sztuki UJ (12 starodruków).

Księgozbiór dubletów w Sekcji Pozyskiwania Zbiorów powiększył się o 10 131 wol. książek i czasopism, przy czym 7990 wol. przekazano innym bibliotekom i instytucjom oświatowo-educacyjnym, zaś 16 624 wol. i numery zniszczonych lub niepotrzebnych książek i czasopism przekazano na makulaturę. Ostatecznie zatem (po uwzględnieniu wpływów) z zasobu tego ubyło 14 483 wol. zbiorów.

Zbiory Sekcji Rękopisów OZS powiększyły się łącznie o 313 pozycji. Do *Księgi przybytków* zostało wpisanych 100 jedn. pochodzących z darów, 210 jedn. pochodzących ze starego zasobu BJ i 2 jedn. z kupna. Do ciekawszych nabytków należą: licząca 19 jedn. spuścizna doc. dr hab. Barbary Sordylowej (wicedyrektora Biblioteki Jagiellońskiej w latach 1974–1976); papiery Ignacego Kazimierza Petelenza podarowane Bibliotece przez jego wnuka, prof. Piotra Petelenza (27 jedn.); fragmenty papierów eseisty, teatrologa, publicysty i dramaturga Jana Pawła Gawlika, podarowane przez jego rodzinę, a także zakupione listy publicysty i działacza politycznego Ksawerego Bronikowskie-

go z lat 1842–1851 do jego siostry, Ludwiki z Bronikowskich Józefowej Strzyżowskiej i siostrzenicy Aleksandry ze Strzyżowskich Stadnickiej.

Sekcja Starych Druków OZS otrzymała z Oddziału Gromadzenia Zbiorów 122 dzieła w 166 wol., z czego 9 obiektów (9 wol.) zostało zakupionych, 113 dzieł (157 wol.) zaś zostało Bibliotece подарowanych. Do ksiąg inwentarzowych wpisano 376 dzieł w 338 wol. – wśród nich przeważały dzieła otrzymane z bibliotek instytutowych UJ oraz pozyskane ze starego zasobu BJ. Wśród wpisanych do inwentarza obiektów znalazło się 176 poloników z okresu od XVI do XVIII wieku oraz 200 druków obcych. Do najcenniejszych starych druków, które wpłynęły do zbiorów Biblioteki, zaliczyć należy *Proverbia Salomonis*, *Compendium Hebraicae Grammatices* Matthaeusa Aurogallusa (Wittenberga 1523), *Emblemata sacra* Johanna Schabaeljego (Amsterdam 1654), *Histoire du regne de Charles Gustave* Samuela Pufendorffa (Norymberga 1697), *Flora Prussica* Johanna Gottschela (Królewiec 1703), *Gerusalemme liberata* Torquata Tassa (Wenecja 1745), *The Vegetable System* (vol. 1–8) Johna Hilla (Londyn 1759–1764), *In Evangelium Lucae paraphrasis* Erazma z Rotterdamu (Paryż 1540) oraz *Office de la Semaine Sainte... a l'usage de Madame La Dauphine* [Marii Wettyn] (Paryż 1752). Łączna wartość obiektów wpisanych w 2018 roku do inwentarza starych druków BJ wyniosła 237 550,00 zł.

Do Sekcji Zbiorów Muzycznych OZS wpłynęło 3235 jedn. i wol. muzykaliów (wśród nich 21 rękopisów, 1900 druków, 1254 jedn. muzycznych dokumentów dźwiękowych: płyty analogowe, taśmy i dyski cyfrowe) oraz 60 dokumentów życia społecznego (afisze). W ramach egzemplarza obowiązkowego do Sekcji trafiło 1747 jedn. (z czego 617 jedn. to druki, 1071 jedn. to dokumenty dźwiękowe, a 59 to afisze muzyczne). W darze otrzymaliśmy 21 rękopisów, 694 druki (nuty), 181 dokumentów dźwiękowych i 1 afisz, zakupiono zaś 3 jedn. (w tym 1 druk i 2 dokumenty dźwiękowe). W ramach wymiany otrzymaliśmy 2 druki muzyczne. Pokazną część nabytków Sekcji (586 druków muzycznych) stanowiły materiały pochodzące ze starego zasobu Biblioteki. Do najciekawszych muzykaliów, które wzbogaciły zasoby Sekcji Zbiorów Muzycznych, zaliczyć należy przekazane przez The Packard Humanities Institute 76 dzieł Carla Philippa Emanuela Bacha oraz przekazane przez innych edytorów następujące wydawnictwa: *Sinfonie Nr. 7, A-Dur, op. 92* Ludwiga van Beethovena, *Streichquintette* Felixa Mendelssohna Bartholdy'ego, *Zwei Jugendlieder* Roberta Schumanna, operę *Goplana* Władysława Żeleńskiego, *Etiudę f-moll z Méthodes pour le piano* Fryderyka Chopina oraz nuty подарowane przez Szymona Deptułę i Jana Oberbeka.

Sekcja Zbiorów Graficznych i Kartograficznych wzbogaciła się o 1007 wol. i jedn., z czego 304 jedn. stanowiły materiały ikonograficzne, a 704 to dzieła kartograficzne (w 981 wol./arkuszach). Jak co roku największym źródłem pozyskania materiałów kartograficznych był egzemplarz obowiązkowy, dzięki któremu otrzymaliśmy 45 atlasów (w 79 wol.) i 596 map (642 arkusze). W formie darów przekazano Bibliotece 10 atlasów oraz 7 map, w ramach wymiany wpłynęła 1 mapa, zakupiliśmy zaś 44 mapy. Zbiory ikonograficzne powiększyły się głównie dzięki hojności darczyńców – od ofiarodawców otrzymaliśmy 2 albumy, 2 ryciny, 2 ekslibrisy, 261 fotografii, 26 pocztówek i 10 reprodukcji. Wśród nabytków ikonograficznych na szczególną uwagę zasługują:

druk artystyczny *Wunderbare kleine Kunst* Hansa Friedricha Geista (z daru prof. S. Depuły), 13 karykatur Marszałka Józefa Piłsudskiego autorstwa Zdzisława Czermańskiego (z daru Bolesława Farona), 2 ekslibrysy z kolekcji Jerzego Weinberga (linoryt wykonany przez Ryszarda Bandosza oraz miedzioryt wykonany przez Wojciecha Jakubowskiego), a także album okolicznościowy z okazji 300. rocznicy założenia Kalwarii Zebrzydowskiej (z daru Leszka Zachuty).

Do SWRiDŹS wpłynęło 41 750 pozycji (o 6,9% więcej niż w roku poprzednim), w tym 168 druków rzadkich oraz 41 582 pozycje dokumentów życia społecznego. Spośród nich 166 pozycji przekazano do Sekcji Zbiorów Muzycznych. Wśród pozyskanych dokumentów życia społecznego zdecydowanie przeważały materiały otrzymane w ramach egzemplarza obowiązkowego (39 735 jedn.), od darczyńców otrzymaliśmy 1402 jedn., drogą kupna pozyskano 606 jedn., 7 jedn. otrzymano w ramach wymiany. Jak zwykle, wśród nabytków Sekcji największą grupę stanowiły wydawnictwa informacyjno-kulturalne (17 316 jedn.) oraz wydawnictwa techniczno-handlowe (15 616 jedn.). Wśród dokumentów życia społecznego, które w roku sprawozdawczym trafiły do zbiorów Sekcji, należy wyróżnić programy teatralne i informatory kulturalne (łącznie 376 szt.), przekazane przez Tomasza Nastulczyka z Centrum Badawczego Bibliografii Polskiej Estreicherów. Ponadto pracownicy Biblioteki podarowali do zbiorów 363 druki wyborcze.

**Zestawienie stanu zbiorów tradycyjnych Biblioteki Jagiellońskiej
opracowanych i wpisanych do inwentarzy**

		Przyrost w roku 2018*	Stan na 31 XII 2018
A.	Zbiory ogólne	wol.	wol.
	druki zwarte nowe	70 977	2 828 840
	wydawnictwa ciągłe	25 621	1 097 500
	Razem	96 598	3 926 340
B.	Zbiory specjalne	jedn.	jedn.
	rękopisy	313	34 748
	stare druki	338	109 498
	zbiory graficzne	304	64 775
	zbiory kartograficzne	981	61 177
	zbiory muzyczne	1 707	49 611
	normy, opisy patentowe	4 820	304 195
	mikroformy**	1	181 555
	materiały audiowizualne	997	31 766
	inne zbiory	36 930	1 214 335
	Razem	46 391	2 051 660
	Ogólny stan zbiorów A+B	142 989	5 978 000

* – po odliczeniu ubytków

** – mikrofilmy, mikrofisz, fotokopie, kserokopie

Stan zbiorów bibliotek UJ na dzień 31 grudnia 2018 roku

	Druki zwarte (wol.)	Wyd. ciągłe (wol.)	Zbiory specjalne (jedn.)	Razem (wol. i jedn.)
Biblioteka Jagiellońska	2 828 840	1 097 500	2 052 945	5 979 285
Biblioteki instytutowe UJ	1 712 612	279 822	149 941	2 142 435
Razem:	4 541 452	1 377 322	2 202 886	8 121 720
Udział procentowy Biblioteki Jagiellońskiej w zasobie bibliotecznym UJ	62%	79,7%	93,2%	73,6%

**Drukowane czasopisma bieżące w Bibliotece Jagiellońskiej
oraz w bibliotekach instytutowych UJ**

	Liczba tytułów czasopism krajowych	Liczba tytułów czasopism zagranicznych	Razem
Biblioteka Jagiellońska	9 118	637	9 755
Biblioteki instytutowe	889	532	1 421
Razem:	10 007	1 169	11 176
Udział procentowy Biblioteki Jagiellońskiej w zasobie bibliotecznym UJ	91,1%	54,5%	87,3%

Dzięki dokumentom przekazany przez Oddział Gromadzenia Zbiorów wzbogacił się również Oddział Zbiorów Cyfrowych, który otrzymał 477 dokumentów elektronicznych zwartych, 295 dokumentów elektronicznych ciągłych (wraz z 50 drukowanymi dokumentami towarzyszącymi), 508 dokumentów dźwiękowych niemuzycznych, 192 dokumenty audiowizualne oraz 3014 dokumentów elektronicznych w postaci pliku (w tym 556 dokumentów zwartych i 2458 dokumentów ciągłych).

Istotnym problemem, z którym zmagają się pracownicy Oddziału, jest stale pogarszająca się jakość przechowywanych mikrofilmów, zwłaszcza tych pochodzących z lat 60. i 70. XX wieku. Pękające nośniki wymagają klejenia, a w drastycznych przypadkach ponownego wykonania pozytywu, jednakże w roku sprawozdawczym ze względu na zbyt wysoki koszt wytwarzania nie wykonano żadnego mikrofilmu. Kolejnym problemem jest pogorszenie się stanu zachowania dyskietek i płyt CD z lat 90. XX i początku XXI wieku, jak również stopniowe znikanie z rynku oprogramowania umożliwiającego odczyt danych zawartych na tych nośnikach. W celu kompleksowego zabezpieczenia zasobów elektronicznych i ich archiwizacji pracownicy OZC kontynuowali rozpoczęte w poprzednich latach zgrzywanie kaset video, płyt CD i DVD. W ramach godzin nadliczbowych zabezpieczyli i opublikowali w JBC 420 płyt CD i DVD.

Zbiory elektroniczne Biblioteki Jagiellońskiej wg stanu na 31 XII 2018 roku

Zbiory elektroniczne zinwentaryzowane	36 386 jedn.
Licencjonowane zbiory elektroniczne, do których BJ opłaciła dostęp w tym:	255 092 jedn.
książki elektroniczne	194 656 jedn.
czasopisma elektroniczne	60 351 jedn.
bazy danych	85
Materiały zdigitalizowane przez Bibliotekę	534 250 jedn.

W minionym roku pracownicy Sekcji Skontrum OZZ kontynuowali kontrolę stanu inwentarzowego druków zwartych w Oddziale Magazynów w obrębie sygnatur od 300 001 do 345 000, wydawnictw ciągłych w Oddziale Magazynów w obrębie sygnatur od 415 001 do 419 874, od 420 001 do 425 000 i egzemplarzy archiwalnych w obrębie sygnatur A 408 001 do A 409 919 oraz rękopisów i starodruków w magazynie Sekcji Zbiorów Muzycznych OZS (tzw. berlinki) według posiadanej przez Sekcję dokumentacji ewidencyjnej. Ogółem podczas prac skontrolowanych sprawdzono 56 918 jedn. w Oddziale Magazynów i 8095 jedn. w Oddziale Zbiorów Specjalnych. Rezultaty przeprowadzonych prac przedstawiono w 9 protokołach.

Na podstawie wydruków otrzymanych z Oddziału Komputeryzacji oraz fiszek nadsyłanych z Oddziału Magazynów pracownicy Sekcji rejestrowali i sprawdzali pozycje nieodnalezione. W wyniku przeprowadzonej kontroli odnotowano braki w odniesieniu do 378 wol. druków zwartych o łącznej wartości 17 946,00 zł i 42 wol. wydawnictw ciągłych o łącznej wartości 4195,00 zł. Braki te zostały wpisane do rejestru ubytków Oddziału Magazynów. Wszystkie egzemplarze zdefektowane, które zostały przekazane do Sekcji (78 wol.), uzupełniono i oddano do oprawy.

CZYTELNICTWO I INFORMACJA NAUKOWA

W porównaniu z rokiem 2017 liczba czytelników zarejestrowanych w bazie BJ zmalała o 560 (to jest o 2,4%) – odnotowano 22 986 użytkowników aktywnie korzystających ze zbiorów tradycyjnych, w tym 10 667 studentów UJ i 1318 pracowników UJ. Proporcjonalnie (również o 2,0%) spadła też liczba pozycji wypożyczanych na zewnątrz – udostępniono 236 362 wol.

Wzrosła natomiast (o 8%) liczba osób korzystających z czytelni – odnotowano 60 456 odwiedzin, zaś liczba zbiorów udostępnionych na miejscu utrzymała się na prawie identycznym poziomie i wyniosła 191 883 wol. i jedn.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się także Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa oraz Repozytorium Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Korzystanie ze zbiorów na miejscu odbywało się w czytelniach i w gabinetach zbiorów specjalnych, zapewniających 362 miejsca (w tym 2 separatki dla osób niedowidzących).

Udostępnianie zbiorów tradycyjnych czytelnikom indywidualnym w systemie bibliotecznym UJ oraz coraz bardziej popularne korzystanie ze zbiorów elektronicznych w roku sprawozdawczym przedstawiają poniższe tabele.

**Udostępnianie zbiorów tradycyjnych czytelnikom indywidualnym
w systemie bibliotecznym UJ w 2018 roku**

	Liczba czytelników zapisanych	Udostępniono na miejscu	Udostępniono na zewnątrz
Biblioteka Jagiellońska	22 986	191 883	236 362
Biblioteki instytutowe UJ*	27 177	201 613	256 098
Razem	50 163	393 496	492 460

* wg sprawozdań bibliotek instytutowych

Korzystanie ze zbiorów elektronicznych dostępnych zdalnie lub w sieci lokalnej*

Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba sesji	3 275 779
Liczba pobranych dokumentów	1 476 111
Liczba wyświetleń publikacji z Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej	2 236 352
Liczba odsłon strony internetowej Biblioteki Jagiellońskiej	604 819

* wg tabeli zamieszczonej w formularzu sprawozdawczym Głównego Urzędu Statystycznego (K-03, dział 7, poz. 2)

Czytelnię Główną odwiedziły 35 782 osoby (przeciętnie 126 osób dziennie), jednak w porównaniu z rokiem 2017 liczba pozycji udostępnionych na miejscu nieznacznie zmalała – o 0,2%. Ogółem z magazynu ogólnego i z księgozbioru podręcznego wypożyczono 124 763 wol. Wypożyczenia z księgozbioru podręcznego stanowiły 22,6% całości zamówień (28 176 wol.). W związku ze zwiększoną liczbą czytelników w czerwcu na stałe przeorganizowano miejsce na przechowywanie gazet dużych formatów. Zmniejszając liczbę stołów przeznaczonych na gazety, uzyskano większą liczbę stołów dla czytelników. Kontynuowano również *Wystawę nowości* w Lectorium, dzięki której czytelnicy mają możliwość zapoznania się z najnowszymi tytułami włączonymi do księgozbioru podręcznego Czytelni Głównej.

W porównaniu z rokiem 2017 odnotowano niewielki wzrost (3,9%) w odniesieniu do liczby odwiedzin w Czytelni Pracowników Nauki, którą przeciętnie odwiedzało 30 osób dziennie. W okresie sprawozdawczym skorzystały z niej 8264 osoby, którym udostępniono łącznie 36 660 wol. (spadek o 2%). Do czytelni tej należy też 8 separarek, które po rozpatrzeniu podań złożonych przez zainteresowane osoby są przydzielane przez Dyrekcję BJ do korzystania na czas semestru lub całego roku.

W lutym 2018 roku Biblioteka Jagiellońska podpisała deklarację przystąpienia do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academia Biblioteki Narodowej. W związku z tym w Czytelni Głównej i w Czytelni Pracowników Nauki na dodatkowych komputerach zainstalowano dwa terminale do obsługi tego systemu. Do końca roku z usługi tej skorzystało 92 czytelników, którzy przeczytali 212 publikacji i dokonali 126 rezerwacji.

W Czytelni Europeistycznej w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano również nieznaczny spadek liczby użytkowników (o 6,7%). Czytelnię odwiedziło łącznie 3510 osób (przeciętnie 13 osób dziennie), natomiast liczba wypożyczonych pozycji zmalała o 3,8% (5568 wol.). Z części ogólnoeuropejskiej księgozbioru podręcznego wypożyczono 633 wol., z części austriackiej – 120 wol. Z magazynu ogólnego dostarczono do Czytelni 2377 wol. druków zwartych i 535 wol. druków ciągłych, a z magazynu czasopism bieżących 308 tytułów w 1903 numerach. W Bibliotece Austriackiej, działającej w ramach Czytelni Europeistycznej, zarejestrowano 159 aktywnych kont czytelniczych. Na facebookowym fanpage'u BJ pojawiały się tematyczne posty związane z promocją księgozbioru Biblioteki Austriackiej i organizowanymi przez nią wydarzeniami. Tam też ma założoną swoją zakładkę.

Zgodnie z zarządzeniem nr 3/2018 Dyrektora Biblioteki Jagiellońskiej prof. Zdzisława Pietrzyka z dnia 13 sierpnia 2018 roku, dotyczącym ochrony danych osobowych podczas rejestrowania odwiedzin czytelników w czytelniach oraz tworzenia kopii zapasowych bazy KKZBUJ zawierającej w module udostępniania dane osobowe, od 16 sierpnia 2018 roku zaprzestano prowadzenia ksiąg odwiedzin czytelników we wszystkich czytelniach OUZiN.

W roku sprawozdawczym Wypożyczalnię odwiedziło 152 214 osób (średnio 536 osób dziennie), to jest około 2,5% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim. Z magazynu ogólnego sprowadzono dla czytelników 208 008 wol. (w tym 9326 wol. dla pracowników BJ i 198 682 wol. dla użytkowników zewnętrznych), z rezerwacji przyjęto 26 508 wol., zaś z księgozbioru podręcznego „W” wydano 1846 pozycji. Ogółem na zewnątrz wypożyczono 236 414 wol. (łącznie z 52 wol. wypożyczonymi z Czytelni Europeistycznej), co stanowi o 2% mniej niż w 2017 roku. W dalszym ciągu pracownicy Wypożyczalni obsługiwali także użytkowników 3 bibliotek instytutowych Wydziału Filologicznego UJ (Biblioteki Instytutu Filologii Romańskiej, Biblioteki Instytutu Filologii Słowiańskiej oraz Biblioteki Instytutu Filologii Orientalnej), przeniesionych tymczasowo do gmachu BJ w związku z remontem i przebudową Collegium Paderevianum.

Zapisy do Biblioteki na rok akademicki 2018/2019 rozpoczęto 1 października 2018 roku. Typy legitymacji, jak i ich ceny nie uległy zmianie w stosunku do roku poprzedniego. Wszystkie legitymacje (z wyjątkiem kart „els”) opatrzone zostały hologramem w kolorze żółtym. Z opłat pobieranych za wydanie legitymacji bibliotecznych w 2018 roku uzyskano 125 950,00 zł.

W dalszym ciągu z powodzeniem stosowano tryb urgowania w stosunku do czytelników zalegających z terminowym oddawaniem wypożyczonych dzieł. W wyniku podjętych działań odzyskano 455 wol., do budżetu Biblioteki wpłynęło 1565,00 zł za pozycje zagubione oraz 223 444,00 zł z tytułu opłat za przetrzymanie książek. Ogółem

w wyniku wszelkiego rodzaju opłat pobieranych przez Wypożyczalnię w okresie sprawozdawczym do budżetu Biblioteki wpłynęło 349 394,00 zł.

Nadal dużą popularnością wśród czytelników cieszyła się usługa pozwalająca na samodzielne dokonywanie prolongat wypożyczonych dzieł. Liczba prolongat tradycyjnych dokonanych w 2018 roku wyniosła 27 140, podczas gdy liczba prolongat *online* aż 185 991.

W porównaniu z rokiem 2017 o 8,6% zmalało zainteresowanie czytelników korzystaniem z Wypożyczalni Międzybibliotecznej, za której pośrednictwem można wypożyczać dzieła z innych bibliotek i instytucji krajowych, a także zagranicznych. W 2018 roku z usług Wypożyczalni skorzystały 253 osoby. W okresie sprawozdawczym otrzymaliśmy ogółem 1573 zamówienia (1518 z bibliotek krajowych i 55 z instytucji zagranicznych), co oznacza 1,2-proc. spadek w porównaniu z 2017 rokiem. W 2018 roku do 154 instytucji krajowych Biblioteka Jagiellońska wysłała 1195 wol. książek oraz 135 kopii materiałów oryginalnych (mikrofisz, kserokopie, mikrofilmy zbiorów specjalnych). Do 20 bibliotek zagranicznych wysłano 18 wol. książek oraz 14 kopii materiałów oryginalnych. Łącznie do instytucji krajowych i zagranicznych Wypożyczalnia Międzybiblioteczna wysłała 1213 wol. druków zwartych oraz 156 kopii materiałów oryginalnych. Z kolei z BJ wysłano 326 zamówień (rewersów), w tym 277 do bibliotek polskich, 49 do bibliotek zagranicznych. W wyniku ich realizacji z 45 bibliotek polskich otrzymano 142 wol., 9 kopii materiałów oryginalnych w postaci mikrofisz i kserokopii oraz 118 mikrofilmów ze zbiorów specjalnych, zaś z 14 bibliotek zagranicznych dostaliśmy 37 wol. książek oraz 11 kopii materiałów oryginalnych w postaci mikrofisz i kserokopii. Łącznie z instytucji krajowych i zagranicznych otrzymaliśmy 179 wol. druków zwartych i 138 kopii materiałów oryginalnych.

Pracownicy Wypożyczalni Międzybibliotecznej za pośrednictwem Internetu sprawdzili dla czytelników 320 pozycji w katalogach bibliotek polskich i zagranicznych, wysłali 1 kwerendę (dotyczącą 1 pozycji), odpowiedzieli na 2 kwerendy (dotyczące 2 pozycji).

W zakresie korzystania z Czytelni Informacji Naukowej odnotowano 3,2-proc. spadek czytelnictwa – w ciągu 270 dni jej otwarcia zarejestrowano 7246 odwiedzin (w tym czytelnicy korzystający z księgozbioru podręcznego oraz użytkownicy Internetu). W Czytelni tej udostępniono około 3189 wol. (ze względu na wolny dostęp do półek dane te są szacunkowe). Do księgozbioru podręcznego włączono 344 wol., wycofano zaś 59 wol. – obecnie liczy on 16 814 wol.

Z Czytelni Dokumentów Audiowizualnych skorzystało 1426 osób (około 5 osób dziennie), którym udostępniono 788 jedn. zbiorów. W dniu 28 marca odbyło się w niej oficjalne otwarcie kącika kultury Narodowego Uniwersytetu Autonomicznego Meksyku (UNAM). W ceremonii otwarcia uczestniczyli między innymi rektor UNAM dr Enrique Graue Wiechers wraz z małżonką i attaché ds. kulturalnych Ambasady Meksyku w Polsce Irwin Genaro Salazar Vega, ze strony Uniwersytetu Jagiellońskiego zaś: rektor prof. dr hab. nauk med. Wojciech Nowak, prorektor ds. badań naukowych i funduszy strukturalnych prof. dr hab. Stanisław Kistryn, dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk oraz kierownik Oddziału Zbiorów Cyfrowych BJ dr Leszek Szafranski. W ramach kącika zainstalowano trzy nowe stanowiska komputerowe z odpowiednim oprogramowaniem, umożliwiające czytelnikom korzystanie z zasobów biblioteki

cyfrowej UNAM, oferującej między innymi dostęp do dokumentów literackich i opracowań naukowych, plików wideo, audycji radiowych i podcastów.

Oddział Zbiorów Specjalnych udostępniał swoje zbiory w 2 czytelnich i w 2 gabinetach, które łącznie odwiedziło 4159 osób (wzrost o 4,4% w porównaniu z rokiem 2017). Czytelnicy ci skorzystali z 20 915 wol. materiałów pochodzących ze zbiorów specjalnych, z druków sprowadzonych z magazynu ogólnego Biblioteki oraz z księgozbiorów podręcznych sekcji. W odniesieniu do poszczególnych sekcji udostępnianie zbiorów specjalnych przedstawiało się następująco.

Liczba czytelników, którzy korzystali w roku sprawozdawczym ze zbiorów rękopiśmiennych, wzrosła o 5,2%. Czytelnię Sekcji Rękopisów odwiedziło 1957 osób, którym udostępniono łącznie 5668 jedn. (w tym 3799 rękopisów, 1792 wol. z księgozbioru podręcznego, 76 wol. druków zwartych i ciągłych z magazynu ogólnego oraz 1 mikrofilm).

Czytelnię Starych Druków odwiedziły 1133 osoby, które skorzystały łącznie z 5355 wol. (54,6-proc. wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim!), z czego 4444 stanowiły wol. z magazynu starych druków, 799 – książki z księgozbioru podręcznego oraz 112 – druki z magazynu ogólnego.

Niewielki wzrost odnotowano również w zakresie udostępniania muzykaliów – zarejestrowano 208 wizyt, podczas których czytelnikom udostępniono 979 wol. druków muzycznych, 139 rękopisów muzycznych, 42 muzyczne dokumenty życia społecznego, 29 mikrofilmów oraz 83 wol. z księgozbioru podręcznego. Łącznie w 2018 roku w Gabinetcie Zbiorów Muzycznych udostępniono 1272 pozycje (o 18,2% więcej niż w roku 2017).

Z obiektów przechowywanych przez Sekcję Zbiorów Graficznych i Kartograficznych OZS skorzystało 412 czytelników, to jest o 17,3% mniej niż w roku 2017 (313 z nich korzystało ze zbiorów graficznych, 99 ze zbiorów kartograficznych). W niewielkim stopniu (o 4,9%) zmalała również liczba udostępnionych pozycji – łącznie 5881 jedn. zbiorów specjalnych (w tym 4788 jedn. zbiorów graficznych, 683 jedn. zbiorów kartograficznych i 1 dokument cyfrowy) oraz 409 pozycji z księgozbioru podręcznego (384 dotyczące grafiki i 25 kartografii).

W odniesieniu do obiektów SWRiDŹS padła zarówno liczba czytelników zainteresowanych zbiorami rzadkimi, jak i dokumentami życia społecznego. W 2018 roku z wydawnictw rzadkich skorzystało 381 osób (identycznie jak w roku poprzednim), którym udostępniono 1032 jedn. (spadek o około 14% w stosunku do roku poprzedniego), w tym 1006 jedn. ze zbiorów „Rara” i 26 jedn. ze zbiorów II obiegu). Jedynie 68 osób zainteresowanych było dokumentami życia społecznego, jednakże udostępniono im 1697 jedn. tego typu zbiorów (prawie trzykrotnie tyle, co w roku 2017!). Czytelnicy skorzystali ponadto z 10 wol. należących do księgozbioru podręcznego Sekcji.

Zbiory Oddziału Dokumentów Cyfrowych udostępniane były w Czytelni Dokumentów Audiowizualnych, z której w 2018 roku skorzystało 1426 osób (spadek o 4,6% w porównaniu z rokiem 2017). Czytelnikom udostępniono około 788 wol. (dokładna liczba udostępnionych pozycji jest trudna do oszacowania ze względu na wolny dostęp do półek). Większość czytelników korzystała z mikroform i dokumentów elektronicznych lub audiowizualnych, wzrosła jednak liczba użytkowników (646 osób) korzystających ze zbiorów elektronicznych za pomocą komputerów znajdujących się w Czytelni.

Wzrost ten spowodowany jest najprawdopodobniej faktem publikowania w bibliotece cyfrowej coraz większej liczby dokumentów, do których dostęp, ze względu na prawa autorskie, możliwy jest jedynie przy pomocy komputerów znajdujących się w Czytelnicy.

W 2018 roku do dyspozycji czytelników w całej Bibliotece przeznaczonych było 49 komputerów, z czego 47 podłączonych było do Internetu, zaś pozostałe umożliwiały wyłącznie dostęp do katalogu *online*.

Ze wszystkich komputerów sieci Uniwersytetu oraz z komputerów domowych czytelnicy mieli dostęp do 85 baz danych prenumerowanych *online*. Baza *Legalis. System Informacji Prawnej* udostępniana była na miejscu w Bibliotece. Narodowa Biblioteka Tajwanu przekazała za pośrednictwem Zakładu Japonistyki i Sinologii UJ dostęp do bazy *National Central Library, Taiwan*. Łącznie udostępniano 87 baz: *Abbreviationes Online*, *Academic Search Complete*, *ACM Digital Library*, *ACS Journals*, *Agricola*, *AIP Journals*, *APS Journals*, *Archive of Celtic-Latin Database*, *Aristoteles Latinus Database*, *Arts & Humanities Citation Index 1975–*, *Beck Online*, *Bibliographie de Civilisation Médiévale*, *BIOSIS Citation Index*, *Book Citation Index*, *Business Source Complete*, *Cambridge Journals Online*, *Central and East European Online Library (CEEOL)*, *Chemical Abstracts Plus*, *Conference Proceedings Citation Index – Science 1990–*, *Conference Proceedings Citation Index – Social Science & Humanities 1990–*, *Current Chemical Reactions*, *Current Contents Connect*, *Data Citation Index*, *Database of Latin Dictionaries*, *De Gruyter Online Journals*, *Derwent Innovations Index*, *eBook Academic Collection*, *Emerald Management Xtra*, *Emerging Sources Citation Index (ESCI) – 2015-present*, *EMIS Polska*, *ERIC – Educational Resource Information Center*, *Essential Science Indicators*, *Europa Sacra*, *European Views of Americas (1493–1750)*, *Film & Television Literature Index with Full Text*, *GreenFILE*, *Health Source – Consumer Edition*, *Health Source – Nursing/Academic Edition*, *Historical Abstracts with Full Text*, *In Principio*, *Index Chemicus*, *International Directory of Medievalists*, *International Medieval Bibliography*, *IOP Science*, *Journal Citation Reports*, *JSTOR – The Arts and Sciences. Collections I–XII*, *KCI-Korean Journal Database*, *Legal Source*, *Legalis. System Informacji Prawnej* (udostępniana tylko stacjonarnie), *Lex Omega*, *Library of Latin Texts*, *Library Information Science & Technology Abstracts*, *MasterFile Premier*, *Medline*, *MLA Directory of Periodicals*, *MLA International Bibliography*, *Monumenta Germaniae Historica*, *National Central Library, Taiwan* (Narodowa Biblioteka Tajwanu), *Newspaper Source*, *Oxford Journals*, *Oxford Music Online*, *Oxford Scholarship Online – Biology*, *Oxford Scholarship Online – Classical Studies*, *Oxford Scholarship Online – History*, *Oxford Scholarship Online – Law*, *Oxford Scholarship Online – Philosophy*, *Papal Letters (Ut per litteras apostolicos... / Lettres pontificales)*, *Patrologia Latina*, *Polska Bibliografia Lekarska*, *ProQuest Central*, *ProQuest Dissertations and Theses*, *Reaxys*, *Regional Business News*, *RILM Abstracts of Music Literature*, *RSC Journals*, *SAGE Premier*, *SciELO Citation Index*, *ScienceDirect*, *Science Citation Index – Expanded 1945–*, *Scopus*, *Social Sciences Citation Index with Abstracts 1956–*, *Springer Link*, *Taylor & Francis*, *Teacher Reference Center*, *Westlaw International*, *Wiley Online Library*, *Zoological Record*. Informacja na ten temat jest na bieżąco aktualizowana na stronie domowej BJ. W ramach baz pełnotekstowych zapewniono dostęp do 60 351 czasopism elektronicznych.

Ponadto w 2018 roku udostępniono 12 testowych zasobów *online*, dotyczących niemal wszystkich dziedzin wiedzy (*Academic Search Ultimate, Business Source Ultimate, Brill Online Journal Collection, BrowZine*, baza *Chinese Insight*, czasopisma z kolekcji *The Lancet* oraz *Cell Press, Kluwer Arbitration, Kluwer IP Law Online, Kluwer Online, MGG Online – Die Musik in Geschichte und Gegenwart, PressReader, Regional Business News*). O nowo zakupionych i testowanych bazach informuje się na bieżąco kilkuset pracowników Uniwersytetu.

W roku sprawozdawczym pracownicy BJ opracowali łącznie 1165 kwerend (w tym 1038 krajowych i 127 zagranicznych) oraz udzielili 6450 informacji (w tym 4392 bibliograficzne i 2058 rzeczowych).

Bibliotekę zwiedziły 3023 osoby, w tym 347 z zagranicy z 39 krajów (między innymi z Austrii, Azerbejdżanu, Belgii, Białorusi, Chin, Chorwacji, Czarnogóry, Czech, Danii, Francji, Grecji, Gruzji, Hiszpanii, Holandii, Indii, Izraela, Japonii, Kanady, Kazachstanu, Litwy, Macedonii, Meksyku, Mongolii, Niemiec, Norwegii, Pakistanu, Portugalii, Rosji, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Stanów Zjednoczonych Ameryki, Szwecji, Turcji, Ukrainy, Urugwaju, Węgier, Wielkiej Brytanii i Włoch). Wśród nich było 199 bibliotekarzy (w tym 89 z zagranicy). Dla wielu z nich zorganizowano pokazy zbiorów specjalnych.

JAGIELLOŃSKA BIBLIOTEKA CYFROWA

W roku sprawozdawczym w Jagiellońskiej Bibliotece Cyfrowej opublikowano 151 856 dokumentów, na które składają się kopie cyfrowe dokumentów zwartych, dokumentów ciągłych, starych druków, rękopisów, muzykaliów, druków ulotnych, grafiki map. Liczba publikowanych pozycji rosła systematycznie z miesiąca na miesiąc, przy czym największy przyrost (ponad 31 500 pozycji) nastąpił w listopadzie, co obrazuje poniższe zestawienie tabelaryczne:

Miesiąc	Liczba publikacji w JBC
Styczeń	420 180
Luty	429 274
Marzec	436 223
Kwiecień	453 807
Maj	467 093
Czerwiec	484 575
Lipiec	500 425
Sierpień	512 438
Wrzesień	526 651
Październik	533 113
Listopad	564 633
Grudzień	568 918

W Oddziale Zbiorów Cyfrowych nadal prowadzono prace związane z projektem „Sylabusy”. Pracownicy Oddziału zeskanowali i udostępniali w JBC kopie cyfrowe książek dla studentów Instytutu Ekonomii WZiKS UJ. W ramach tegoż projektu na dzień 31 grudnia 2018 roku w JBC opublikowano 1001 dokumentów.

Statystykę dotyczącą liczby i wagi plików oraz ilości publikacji wytworzonych w JBC w roku sprawozdawczym przedstawia poniższa tabela.

Liczba plików	2 026 531
Rozmiar plików w formacie Tiff w GB	163 775
Rozmiar plików wynikowych w formacie PDF w GB	1 098
Liczba opublikowanych dokumentów	151 856

W okresie sprawozdawczym pracownicy Sekcji na bieżąco realizowali wszelkie prośby, zamówienia i kwerendy czytelników polskich i zagranicznych. W odniesieniu do pozycji umieszczonych w JBC – zrealizowano 31 zamówień na kopie cyfrowe oraz przeprowadzono 175 kwerend.

Z zasobów JBC skorzystało w 2018 roku 130 120 użytkowników, którzy odwiedzili witrynę 265 476 razy i zaliczyli 2 236 352 odsłony. Liczba czytelników utrzymywała się średnio na poziomie 16 165 miesięcznie. Korzystanie z zasobów JBC nieznacznie zmniejszyło się w okresie wakacyjnym (czerwiec–wrzesień) i drastycznie spadło w pierwszych miesiącach roku (styczeń–marzec) ze względu na implementację nowej wersji oprogramowania (w trakcie tych prac JBC była czasowo niedostępna dla użytkowników).

Szczegółową statystykę dotyczącą liczby aktualnie udostępnianych pozycji, liczby czytelników korzystających z JBC w danym momencie, łączną liczbę czytelników od początku uruchomienia bazy, zestawienie udostępnianych publikacji, zestawienie wyświetlanych pozycji, publikacje najczęściej czytane i najlepiej oceniane przez użytkowników, a także łączną liczbę wygenerowanych stron WWW, łączną liczbę wyszukiwań i łączną liczbę odwiedzających w rozbiciu na poszczególne miesiące można śledzić na bieżąco na stronie domowej biblioteki cyfrowej pod adresem <https://jbc.bj.uj.edu.pl/>.

REPOZYTORIUM UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Pracownicy Sekcji Repozytorium UJ prowadzili na bieżąco prace nad rozbudową systemu DSpace o nowe funkcjonalności związane z wprowadzaniem danych bibliograficznych na podstawie *Ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki* oraz *Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 29 czerwca 2015 r. w sprawie Systemu Informacji o Nauce*. System był na bieżąco testowany w celu poprawy błędów.

W roku sprawozdawczym wykonano 2 eksporty danych do PBN (w okresie styczeń/luty i lipiec/sierpień). Zestawienie wysłanych metadanych w odniesieniu do poszczególnych wydziałów UJ przedstawia poniższa tabela.

Wydział UJ	Liczba opisów wysłanych do PBN*
Wydział Biochemii, Biofizyki i Biotechnologii	503
Wydział Biologii	841
Wydział Geografii i Geologii	495
Wydział Chemii	885
Wydział Filologiczny	1 045
Wydział Filozoficzny	961
Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej	1 163
Wydział Historyczny	723
Wydział Matematyki i Informatyki	408
Wydział Polonistyki	1 123
Wydział Prawa i Administracji	1 751
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych	821
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej	1 552
Małopolskie Centrum Biotechnologii	163
Jagiellońskie Centrum Rozwoju Leków	20

* rekordy bibliograficzne publikacji wydanych w latach 2017–2018 zatwierdzone w ankietach jednostek naukowych UJ

Przyrost danych bibliograficznych w RUJ w poszczególnych miesiącach okresu sprawozdawczego przedstawia poniższe zestawienie.

Miesiąc	Liczba opisów bibliograficznych w RUJ	Przyrost
Styczeń	45 496	4 020
Luty	49 516	4 194
Marzec	53 710	4 466
Kwiecień	58 176	4 604
Maj	62 780	4 790
Czerwiec	67 570	4 908
Lipiec	72 478	4 961
Sierpień	77 439	5 186
Wrzesień	82 625	5 525
Październik	88 150	5 861
Listopad	94 011	6 106
Grudzień	100 117	6 436
Łączny przyrost roczny		61 057

W sierpniu 2018 roku rozpoczęto realizację projektu „Repozytorium otwartego dostępu do dorobku naukowego i dydaktycznego UJ” pod kierunkiem dr. Leszka Szafrąńskiego. Docelowo w projekcie ma zostać udostępnionych w otwartym dostępie: 46 979 publikacji pracowników Uniwersytetu Jagiellońskiego, 49 500 opisów bibliograficznych oraz 830 dokumentów z dostosowaną dla potrzeb osób niepełnosprawnych funkcjonalnością. Dodatkowym zadaniem jest rozbudowa systemu Repozytorium. Na dzień 31 grudnia 2018 roku w ramach projektu udostępniono 1290 dokumentów pełnotekstowych i 8016 opisów bibliograficznych publikacji pracowników UJ oraz zaadaptowano na potrzeby osób niepełnosprawnych 2387 stron tekstów naukowych.

W 2018 roku w RUJ zatwierdzono 14 624 opisy bibliograficzne, a 22 876 opisów zostało poprawionych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku w Bibliografii Publikacji Pracowników UJ zarejestrowanych było 59 051 (o 34,7% więcej w porównaniu z poprzednim rokiem) opisów bibliograficznych książek, czasopism, artykułów z czasopism i rozdziałów książek, 5562 dokumenty pełnotekstowe oraz 874 prace doktorskie. Szczegółową statystykę ilości zatwierdzonych i zmodyfikowanych rekordów bibliograficznych oraz ilości publikacji pełnotekstowych dodanych do RUJ w 2018 roku przedstawia poniższe zestawienie tabelaryczne.

Opisy bibliograficzne utworzone	5 162
Opisy bibliograficzne zatwierdzone	14 624
Opisy bibliograficzne zmodyfikowane	22 876
Konsultacje telefoniczne	1 387
Konsultacje mailowe	5 762
Liczba publikacji pełnotekstowych	1 655

Liczba użytkowników RUJ znacznie wzrosła – w okresie sprawozdawczym utrzymywała się średnio na poziomie 10 721 miesięcznie (nieznaczny spadek odnotowano w miesiącach wakacyjnych od lipca do września). W sumie w 2018 roku z zasobów RUJ skorzystało 112 389 osób (45,5% więcej w porównaniu z rokiem 2017), które odwiedziły witrynę 182 195 razy, zaliczając 2 162 793 odsłony. W związku z uzupełnianiem Bibliografii Publikacji Pracowników UJ i dostarczaniem pełnych tekstów do RUJ w okresie sprawozdawczym pracownicy Sekcji przeprowadzili 1387 konsultacji telefonicznych i 5762 konsultacji mailowych z pracownikami i bibliotekarzami UJ.

PROJEKTY

W roku sprawozdawczym Biblioteka Jagiellońska realizowała projekt z zakresu „Działalności Upowszechniającej Naukę” (DUN), finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, obejmujący pięć zadań:

1. „Rozbudowa bazy Komputerowego Katalogu Zbiorów Bibliotek UJ – książki z lat 1950–1989 – kontynuacja” (łączny koszt realizacji zadania to 94 565,37 zł, w tym

wkład własny: 8688,32 zł; w 2018 r. kontynuowano i zakończono również zadanie pod tą samą nazwą, dla którego umowa została podpisana w 2017 roku – całkowity koszt realizacji zadania w 2018 r. wyniósł 167 220,07 zł, w tym dofinansowanie 118 526,60 zł),

2. „Katalog Wydawnictw Kartograficznych – mapy geograficzne, topograficzne i geologiczne” (łącznie koszt realizacji zadania to 21 207,95 zł, w tym wkład własny: 1938,25 zł),

3. „Konservacja, przeoprawa i oprawa 96 wolumenów czasopism medycznych z kolekcji XIX i pocz. XX w. (do 1945 r.)” (zadanie realizowane przez Bibliotekę Medyczną Collegium Medicum UJ – łączny koszt realizacji zadania to 37 605,95 zł),

4. „Kolekcja poloników z księgozbioru prof. Szymona Deptuły” (łącznie koszt realizacji zadania to 46 462,40 zł, w tym wkład własny: 5413,51 zł),

5. „Katalog spuścizn rękopiśmiennych wybitnych naukowców i artystów” (łącznie koszt realizacji zadania to 15 248,21 zł, w tym wkład własny: 1428,36 zł).

Zgodnie z obowiązującą umową projekt został zakończony w roku sprawozdawczym. Biblioteka realizowała ponadto inne projekty:

- „Edytorstwo muzyczne w Krakowie w latach 1850–1918” (dofinansowanie w ramach projektów objętych wsparciem przez Narodowe Centrum Nauki; planowana wartość projektu: 99 554,00 zł; wysokość kosztów poniesionych w 2018 roku: 5068,54 zł);

- „Repozytorium otwartego dostępu do dorobku naukowego i dydaktycznego UJ” (projekt realizowany w latach 2018–21 w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Działanie 2.3. „Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego”; łączna wartość projektu: 7 507 580,50 zł, wysokość kosztów poniesionych w 2018 roku: 410 531,54 zł). W okresie sprawozdawczym w ramach projektu zrealizowano zakup komputerów oraz monitorów na potrzeby realizacji zaplanowanych prac, zakupiono ponadto oprogramowania komputerowe (CorelDraw, Adobe Acrobat, Speech to Text, Adobe Photoshop, Adobe InDesign, ABBYY FineReader), napęd do biblioteki taśmowej, skanery i roll-up reklamowy na potrzeby promocji projektu. Przeprowadzono również dialog techniczny, którego celem było przygotowanie dokumentacji technicznej do planowanego postępowania na wyłonienie firmy informatycznej. Zawarto też umowę dotyczącą doradztwa prawnego w projekcie w zakresie prawa autorskiego.

Największym realizowanym przedsięwzięciem finansowanym ze źródeł zewnętrznych była kontynuacja projektu „Patrimonium – digitalizacja i udostępnienie polskiego dziedzictwa narodowego ze zbiorów Biblioteki Narodowej oraz Biblioteki Jagiellońskiej” (projekt realizowany wspólnie z Biblioteką Narodową w Warszawie w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Działanie 2.3. „Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego”, Poddziałanie 2.3.2 „Cyfrowe udostępnienie zasobów kultury”; łączna wartość projektu: 98 633 924,00 zł, w tym po stronie BJ: 17 160 160,00 zł; wysokość kosztów poniesionych w 2018 roku: 6 463 034,84 zł). W ramach projektu „Patrimonium...” w bibliotece cyfrowej Polona do 31 grudnia 2018 roku opublikowano 237 941 dokumentów. Tym samym osiągnięto drugi z trzech kamieni milowych, gwarantujący zrealizowanie zamierzonych celów.

W okresie sprawozdawczym w realizację projektu „Patrimonium...” zaangażowanych było 141 osób, w tym: 136 osób będących pracownikami Biblioteki Jagiellońskiej

(wśród nich 57 osób zatrudnionych na nowych etatach i 79 osób oddelegowanych do wykonywania zadań projektu w ramach posiadanych etatów), 2 pracowników Oddziału Spraw Osobowych UJ, 2 pracowników Działu Zamówień Publicznych UJ oraz 1 pracownik Działu Rozliczeń Projektów Strukturalnych UJ.

W okresie sprawozdawczym zakończono realizację projektu „Orientalia Polonica. Polskie tradycje badań nad Orientem”, finansowanego ze środków Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (łącznie wysokość kosztów poniesionych w 2018 roku: 64 666,67 zł).

W roku sprawozdawczym pracownicy Oddziału pomagali również w przygotowaniu i składaniu wniosków o dofinansowanie kolejnych projektów:

- „Odczytać ślady. Rzecz o Stanisławie Tarnowskim” (wniosek aplikacyjny do Fundacji Lanckorońskich). Planowana wartość projektu: 40 478,50 zł (w tym kwota wnioskowanego dofinansowania: 21 853,50 zł. Fundacja nie udzieliła dofinansowania);

- „Pierwsza europejska relacja z Persji i Afganistanu – krytyczna edycja i przekład *Tragica vertentis belli Persici historia* Tadeusza Judy Krusińskiego (1675–1757)” (konkurs finansowany przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki w ramach programu Uniwersalia 2.2). Planowana wartość projektu: 355 661,00 zł. Okres realizacji: 4 lata. Celem projektu jest krytyczna edycja i przekład dzieła autorstwa T.J. Krusińskiego *Tragica vertentis belli Persici historia* i włączenie go do kultury polskiej jako jednego z najważniejszych dzieł europejskiej historiografii Bliskiego Wschodu, wydane go pierwotnie w języku łacińskim i przetłumaczonego na wiele języków europejskich, z wyjątkiem języka polskiego. Kierownik projektu: dr Jacek Partyka;

- „X.Y.Z. – wiodący dziennikarz i polityczny korespondent warszawski z końca XIX w.: miscellanea sienkiewiczowskie” (w ramach konkursu Preludium 16 ogłoszonego przez Narodowe Centrum Nauki). Planowana wartość projektu: 42 874,00 zł. Okres realizacji: 12 miesięcy. Celem projektu jest udowodnienie hipotezy, że Henryk Sienkiewicz jako agent X. Y. Z., nawiązał czynne kontakty ze środowiskiem emigracji polskiej w Paryżu i Szwajcarii. Kierownik projektu: mgr Barbara Babraj;

- „Działalność Upowszechniająca Naukę” – wniosek złożony do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, obejmujący 5 zadań: „Konserwacja, przeoprawa i oprawa czasopism i książek medycznych z kolekcji XIX i początku XX wieku (do 1945 roku)”, „Rozbudowa bazy Komputerowego Katalogu Zbiorów Bibliotek UJ – książki z XIX wieku”, „Opracowanie IV tomu *Inwentarza rękopisów BJ. Etap 1*”, „Luminaarze naukowo-kulturalnego życia Krakowa i jego okolic”, „Mapy topograficzne Polski XX wieku”. Planowana łączna wartość projektu: 369 220,00 zł;

- Wniosek na dofinansowanie wydania anglojęzycznego numeru specjalnego „Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” (w ramach konkursu DUN). Wartość projektu: 51 114,00 zł;

- Wniosek dotyczący umiędzynarodowienia i podniesienia poziomu wydawniczo-edytorskiego „Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” (w ramach programu Wsparcie dla czasopism naukowych, ogłoszonego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Wartość projektu: 54 099,00 zł;

- „Nieznane oblicze Stanisława ze Skarbimierza. Świadczenia działalności pierwszego rektora Uniwersytetu Krakowskiego jako inkwizytora biskupiego – edycja źródłowa i tłumaczenie pism antyheretyckich uczonego” (w ramach konkursu Sonata 14, ogłoszonego przez Narodowe Centrum Nauki). Planowana wartość projektu: 99 971,00 zł. Realizacja projektu: do 2021 roku. Kierownik projektu: dr Wojciech Świeboda;
- „Repozytorium otwartego dostępu do dorobku naukowego i dydaktycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego” (wyjaśnienia dotyczące otrzymanych uwag formalnych do wniosku złożonego w 2017 roku). Planowana wartość projektu: 7 507 580,50 zł.

Oddział ds. Projektów prowadził również nadzór nad realizacją zadania „Biblioteka Jagiellońska wsparciem procesów dydaktycznych realizowanych w Uniwersytecie Jagiellońskim” („Sylabusy”). W grudniu 2018 roku w Jagiellońskiej Bibliotece Cyfrowej w kolekcji „Sylabusy” zanotowano 1001 publikacji. Stanowią je materiały z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, z Instytutu Ekonomii, Finansów i Zarządzania UJ oraz z Instytutu Filozofii UJ.

W Oddziale kontynuowano ponadto ogólnopolską akcję „Bookcrossing”. Pracownicy Oddziału systematycznie dokonywali selekcji książek wytypowanych przez OGr, a następnie rejestrowali książki w serwisie internetowym Bookcrossing.pl i je sygnowali. Łącznie w okresie sprawozdawczym Oddział ds. Projektów „uwolnił” 569 egzemplarzy książek. Począwszy od 2016 roku, 3569 publikacji stanowiących głównie dublety zbiorów BJ znalazło nowych właścicieli.

IMPREZY NAUKOWO-KULTURALNE ORGANIZOWANE PRZEZ BIBLIOTEKĘ

Rok 2018 obfitował w szereg wydarzeń kulturalno-naukowych, zorganizowanych przez Bibliotekę Jagiellońską.

W dniu 13 stycznia 2018 roku, na zaproszenie Biblioteki Jagiellońskiej, Koła Grodzkiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i restauracji Kwant Bistro Jagiellonka, Tadeusz Grajpel, właściciel autorskiej Pracowni Badań i Edukacji Historycznej w Końskich (w której zajmuje się odtwarzaniem dawnych technologii i rzemiosł związanych z dziejami książki, dokumentu i drzeworytu) poprowadził warsztaty drzeworytnicze. Podczas zajęć w holu Biblioteki można było poznać sztukę drzeworytniczą oraz samodzielnie wykonać drzeworytniczą odbitkę. W wydarzeniu uczestniczyło około 70 osób.

23 marca 2018 roku pracownicy Sekcji Wydarzeń Kulturalnych OOrg i Sekcji Informacji Naukowej OUZiIN prezentowali Bibliotekę Jagiellońską podczas Dnia Otwartego UJ w Auditorium Maximum UJ.

W dniach 11–12 maja 2018 roku w BJ obchodzono Dni Otwarte Funduszy Europejskich (DOFE). Biblioteka włączyła się do tej ogólnopolskiej akcji już po raz czwarty. W ramach tego wydarzenia promowano głównie finansowany ze środków Funduszy Europejskich projekt „Patrimonium...”, zorganizowano pokazy ciekawych, wybranych obiektów muzycznych i graficznych oraz wydawnictw rzadkich i dokumentów życia społecznego zdigitalizowanych w ramach tego projektu, zorganizowano wycieczki po Bibliotece w miejsca niedostępne na co dzień dla czytelników. W wydarzeniach uczestniczyło około 50 osób.

W dniach 9–14 maja obchodziliśmy XV Ogólnopolski Tydzień Bibliotek pod hasłem „(Do)wolność czytania”, nawiązującym do 100-lecia obchodów odzyskania przez Polskę niepodległości (jako że czytanie było ważnym elementem zachowania tożsamości, historii, tradycji i kultury polskiego narodu). Podobnie jak w roku poprzednim, współorganizatorem wydarzeń była Sekcja Trenerska FLOW Koła Naukowego Studentów Psychologii UJ. Studenci umożliwili zainteresowanym osobom udział w warsztatach: *Jak gadać, żeby się dogadać*, *Rekrutacja od A do Z, czyli nie tylko CV*, *Jak egzystować i się nie stresować?*, *Mission (Im)possible: kreatywne planowanie podróży*, *Jak negocjować i nie zwariować?* oraz *Wydłużyć 24 godziny: Szkolenie z zarządzania sobą w czasie*.

Dnia 9 czerwca 2018 roku w Bibliotece Jagiellońskiej odbyła się kolejna Noc Bibliotek pod hasłem „RzeczpospoCzyta”. W ramach tego wydarzenia przygotowano szereg atrakcji: zwiedzanie Biblioteki z uwzględnieniem miejsc na co dzień niedostępnych dla czytelnika, zawody szachowe, warsztaty kaligraficzne, gra terenowa w ogrodzie BJ, zadanie polegające na wydostaniu się z tzw. escape roomu, gry i zabawy dla dzieci. W imprezie tej uczestniczyło łącznie około 250 osób.

W dniu 28 września Biblioteka aktywnie uczestniczyła w Małopolskiej Nocy Naukowców, organizując dwa pokazy tematyczne: *Konserwacja jako nauka interdyscyplinarna* (w ramach tego pokazu można było zwiedzić Pracownię Konserwacji oraz zapoznać się z nowoczesnymi metodami i technikami konserwacji zbiorów specjalnych, a także odkwaszania zbiorów w Klinice Papieru) oraz *Sekrety starych woluminów* (pokaz zbiorów specjalnych). Zaprezentowano ponadto i omówiono metody badawcze stosowane w opracowaniu naukowym obiektów przechowywanych w BJ.

W dniach 22–27 października 2018 roku trwały obchody Tygodnia Otwartej Nauki (Open Access Week) pod hasłem „Tworzymy rzetelne podstawy otwartej wiedzy” mające na celu promowanie otwartego dostępu do publikacji i danych naukowych. W ramach obchodów dr Leszek Szafrąński wygłosił 2 wykłady omawiające ideę otwartego dostępu do nauki, w tym aspekty prawne otwartej nauki, sposoby udostępniania publikacji w Internecie (na prawach wolnych licencji), zasady udostępniania treści. Przedstawiony został również nowy projekt „Repozytorium otwartego dostępu do dorobku naukowego i dydaktycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego”. W wykładach uczestniczyło łącznie około 60 osób.

W dniach 24–26 października 2018 roku w ramach Małopolskiego Forum Bibliotek (MFB) odbyła się konferencja zatytułowana „Biblioteka 2.028. Między nadmiarem a niedostatkiem”. Od pierwszej edycji w 2016 roku MFB jest ściśle powiązane z odbywającymi się w przedostatnim tygodniu października Międzynarodowymi Targami Książki w Krakowie. Oprócz Biblioteki Jagiellońskiej we współorganizacji przedsięwzięcia uczestniczyła Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, Instytut Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz Zarząd Okręgu Małopolskiego Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. Ze względu na duże zainteresowanie konferencją sesja pierwsza, którą prowadził dyrektor Zdzisław Pietrzyk, odbyła się w Auli Collegium Novum UJ.

Sesje druga i trzecia odbywały się równolegle w Bibliotece Jagiellońskiej oraz w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie. W czasie trzydniowych obrad podczas wykładów, seminariów, warsztatów i paneli dyskusyjnych uczestnicy starali się odpowiedzieć na pytania dotyczące przyszłości bibliotek, zaangażowania czytelników w rozwijanie współczesnych programów działań i usług bibliotecznych, potrzeb i oczekiwań użytkowników wobec współczesnych bibliotek. W konferencji wzięło udział prawie 200 osób – bibliotekarzy, bibliotekoznawców oraz przedstawiciele dostawców usług dla bibliotek z całego kraju.

W ramach spotkań autorskich, kontynuowanych głównie w cyklu Salon literacki „Jagiellonki” w 2018 roku, zorganizowano kilkanaście imprez:

- promocja książki Jakuba Bohuszewicza *Od opętania do rytuału. Pojęcie i praktyka transu w kultach wodun i katolicyzmie*. W dyskusji towarzyszącej promocji uczestniczyli: prof. dr hab. Andrzej Szyjewski, dr hab. Małgorzata Sacha i dr Maciej Czeremski z Instytutu Religioznawstwa UJ oraz autor;
- spotkanie z Kaspem Pawlikowskim, autorem książki *Z Medyki. Wspomnienia rodzinne Kaspra Pawlikowskiego*. Spotkanie prowadził Tomasz Fiałkowski, z którym autor rozmawiał o świecie, rodzinie i artystach;
- promocja książki Roberta Kłosowicza *Konteksty dysfunkcyjności państw Afryki Subsaharyjskiej*. W dyskusji towarzyszącej promocji uczestniczyli: dr Joanna Mormul (z Katedry Stosunków Międzynarodowych i Polityki Zagranicznej UJ) oraz autor;
- spotkanie z austriackim pisarzem Reinhardem Kaiser-Mühleckerem;
- spotkanie z Krzysztofem Kołtunem, autorem książki *Bestialstwo UPA pod Lubomlem na Wołyniu*;
- wykład dr hab. Iwony Węgrzyn (z Katedry Kultury Literackiej Pogranicza Wydziału Polonistyki UJ), zatytułowany *Jak dziewiętnastowieczne powieści nauczyły nas być smakoszami. Literatura i kuchnia w XIX wieku*;
- promocja książki Marka Pawlaka *Zawstydzona tożsamość. Emocje, ideologie i władza w życiu polskich migrantów w Norwegii*. W dyskusji towarzyszącej promocji uczestniczyli: dr hab. Dariusz Niedźwiedzki, prof. UJ (z Instytutu Europeistyki UJ) oraz autor;
- spotkanie z austriacką pisarką Lydią Mischkulnig;
- promocja książki Katarzyny T. Nowak *Rok na odwyku*;
- spotkanie z Tomaszem Pospieszny, połączone z promocją jego książek: *Nieskalana sławą. Życie i dzieło Marii Skłodowskiej-Curie, Radowa księżniczka. Historia Ireny Joliot-Curie* oraz *Zapomniany geniusz. Lise Meitner – pierwsza dama fizyki jądrowej*. Spotkanie prowadziła Małgorzata Sobieszczak-Marciniak (prezes Towarzystwa Marii Skłodowskiej-Curie w Hołdzie, a także wieloletnia dyrektorka Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie);
- promocja książki Katarzyny Misiołek *Ktoś ci się przygląda*;
- spotkanie „Witaj, niewątpliwy Cezarze! O tłumaczeniu filmów historycznych”, połączone z promocją książki Agaty Hołobut i Moniki Woźniak *Historia na ekranie. Gatunek filmowy a przekład audiowizualny*. Spotkanie prowadziła Zofia Ziemann. W dys-

kusji o pożytkach stylometrycznej, przekładoznawczej i filmoznawczej perspektywy w analizie dialogu filmowego udział wzięli: Anita Bielańska, Elżbieta Muskat-Tabakowska, Jan Rybicki i autorki;

- promocja książki Karoliny Wawer *Drugi plan. Twórczość Wiesława Myśliwskiego w perspektywie postkolonialnej*;
- spotkanie z dr hab. Joanną Pyplacz „Powieść gotycka – tajemniczy i zapomniany gatunek”;
- promocja książki Piotra Mareckiego *Gatunki cyfrowe. Instrukcja obsługi*;
- spotkanie z Marcinem Kopciem, autorem książki *Rozwój miasta przez pryzmat procesów rewitalizacji, przykład Krakowa 2004–2017*;
- promocja pierwszego tomu *Pism* Jerzego Pleśniarowicza *Wiersze i przekłady wierszy*. W dyskusji towarzyszącej promocji uczestniczyli: dr Jan Pieszczachowicz, prof. Wojciech Ligęza oraz prof. Krzysztof Pleśniarowicz;
- promocja książki Magdaleny Banaszekiewicz *Turystyka w miejscach kłopotliwego dziedzictwa*. Spotkanie prowadził Paweł Plichta z Instytutu Studiów Międzykulturowych UJ. W dyskusji towarzyszącej promocji uczestniczyli: Paweł Cywiński, Agnieszka Konior (z Instytutu Kultury WZiKS UJ), Zygmunt Kruczek (z Wydziału Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie), Michał Kuryłowicz (z Instytutu Rosji i Europy Wschodniej UJ) oraz autorka publikacji;
- wykład Eweliny Wajs-Baryły połączony z promocją książki *Bronisława Dłuska. Doktor wszech nauk lekarskich*.

Średnia liczba uczestników Salonów literackich „Jagiellonki” wynosiła 35 osób. Łącznie w spotkaniach tych udział wzięło około 330 osób.

Biblioteka Jagiellońska we współpracy z Instytutem Filologii Angielskiej UJ zorganizowała sesję naukowo-dydaktyczną „Dwieście lat Frankensteinia Mary Shelley – twórca i potwór”, połączoną z projekcją filmu oraz głośnym czytaniem powieści. Imprezie towarzyszyła niewielka wystawa powieści gotyckiej, przygotowana przez dr hab. Joannę Pyplacz z Sekcji Starych Druków OZS BJ.

W roku sprawozdawczym w Bibliotece odbyło się kilkanaście wystaw tematycznych i pokazów okolicznościowych. W ujęciu chronologicznym przedstawiały się one następująco:

- 12–28 lutego 2018 roku – *Kalliope Austria. Kobiety w społeczeństwie, kulturze i nauce* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Konsulat Generalny Austrii w Krakowie, Biblioteka Austriacka, Austriackie Forum Kultury; kurator i scenariusz: Katarzyna Starzycka; projekty graficzne: Ewa Valde-Nowak; prace pomocnicze: Mariusz Paluch, Ewa Valde-Nowak, Michał Worgacz.

Wystawa prezentowała okres 200 lat w świetle biografii wybitnych Austriaczek, którym (według organizatorów) Austria zawdzięcza swoją kulturową tożsamość, a które w oficjalnej historiografii swego kraju były często niedoceniane. Wśród nich znalazły się arystokratki, artystki, damy prowadzące salony, aktorki, reżyserki, kompozytorki, śpiewaczki, uczone, działaczki polityczne i aktywistki walczące o prawa kobiet. Wystawie towarzyszyły materiały promocyjne w postaci banera, plakatu i informacji na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku

- 12–30 marca 2018 roku – *Beethoven i wielkie rocznice* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Stowarzyszenie im. Ludwiga van Beethovena; kurator i scenariusz: Michał Lewicki; oprawa plastyczna: Mariusz Paluch; opisy rycin: Beata Górecka; prace konserwatorskie: Sekcja Konserwacji OZZ BJ; fotografie i skany: Ludwik Węgiel, Sekcja Reprografii OZZ BJ; aranżacja i realizacja: Michał Lewicki, Mariusz Paluch, Michał Worgacz.

Wystawę zorganizowano z okazji 22. Wielkanocnego Festiwalu Ludwiga van Beethovena. W związku z obchodzoną w 2018 roku 100. rocznicą odzyskania niepodległości przez Polskę, oprócz utworów Beethovena na ekspozycji zaprezentowano także najcenniejsze zabytki polskiej kultury muzycznej (wśród nich pochodzący z 1408 roku rękopis *Bogurodzicy*, wczesne wydanie *Mazurka Dąbrowskiego*, *Śpiewy historyczne* Juliana Ursyna Niemcewicza, pieśni Stanisława Moniuszki, autografy dzieł Fryderyka Chopina i Karola Szymanowskiego, szkice do *Fantazji Polskiej* Ignacego Jana Paderewskiego). Wernisaż wystawy uświetnił recital fortepianowy w wykonaniu Krzysztofa Książka, który wykonał utwory I.J. Paderewskiego i Ludwiga van Beethovena. Wystawie towarzyszyły banery, plakaty, katalog oraz materiały promocyjne zamieszczone na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku;

- 9 kwietnia – 18 maja 2018 roku – „*Z wielkim łękiem wszyscy przed nim drżą...*” – *Stulecie Czarnej Trzynastki, Krakowskiej Drużyny Harcerskiej im. Zawiszy Czarnego* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Czarna Trzynastka Krakowska Drużyna Harcerska im. Zawiszy Czarnego; kurator i scenariusz: Bartosz Rzońca; projekt aranżacyjny i graficzny: Olga Bardan; oprawa plastyczna: Olga Bardan; prace pomocnicze: Mariusz Paluch, Michał Worgacz; współpraca: Andrzej Czajka, Hubert Dziadzio, Jacek Jankosz, Andrzej Kacperski, Konrad Myślik, Michał Palczewski.

Wystawa okolicznościowa poświęcona była środowisku jednej z najstarszych krakowskich drużyn harcerskich – Czarnej Trzynastce – w 100-lecie jej istnienia. Wśród eksponatów znalazły się dokumenty i zdjęcia ze zbiorów Fundacji Czarnej Trzynastki Krakowskiej, Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, Archiwum Akt Nowych w Warszawie, Czarnej Trzynastki Krakowskiej Szczepu Harcerskiego im. Zawiszy Czarnego, Komisji Historycznej Chorągwi Krakowskiej Związku Harcerstwa Polskiego oraz osób prywatnych. Wystawie towarzyszyły materiały informacyjno-promocyjne współorganizatora w postaci banera, folderu, plakatu i informacji na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku;

- 15 czerwca – 13 lipca 2018 roku – *Archie Granot Papercuts* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej UJ; kurator i scenariusz: Mariusz Paluch; projekty graficzne zaproszenia, folderu i plakatu: Krzysztof Magda; oprawa plastyczna: Mariusz Paluch, Aleksandra Szalla-Kleemann; realizacja: Maciej Kluza, Małgorzata Kusak, Mariusz Paluch, Aleksandra Szalla-Kleemann, Michał Worgacz; konsultacje: Andrzej Bartczak; prace konserwatorskie: Sekcja Konserwacji OZZ BJ.

Wystawa prezentowała prace artysty izraelskiego Archiego Granota, tworzącego safardyjską odmianę wycinanki żydowskiej, precyzyjnie odtwarzającą symbolikę Sacrum i duchowość sztuki, głęboko osadzonej w uniwersalnym, religijnym przekazie Bi-

blii. Prace A. Granota eksponowane są na całym świecie, łącznie z Biblioteką Kongresu USA, Jewish Museum w Nowym Jorku, Muzeum Nowoczesnej Sztuki Sakralnej w Saint Louis, Muzeum Wiktorii i Alberta w Londynie, Yeshiva University Museum w Nowym Jorku oraz Israel Museum w Jerozolimie. Wystawie towarzyszyły materiały promocyjne w postaci banera, folderu, plakatu i informacji na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku;

- 27 czerwca – 14 lipca 2018 roku – *Zwierzaki-cudaki* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska; realizacja: Anna Osińska, Patrycja Wozowicz.

Wystawa ta, zorganizowana w holu Biblioteki, prezentowała ponad 60 prac dorosłych i dzieci, uczestniczących w warsztatach rzeźbienia w plastelinie artystycznej, które odbyły się podczas Nocy Bibliotek 2018. Towarzyszyły jej materiały promocyjne w postaci informacji zamieszczonych na stronie internetowej BJ oraz na Facebooku;

- 3–14 września 2018 roku – „*Przedwiośnie*” w różnych językach – organizatorzy: Sekcja Informacji Naukowej OUZiIN BJ.

Na wystawie zorganizowanej w holu Biblioteki z okazji przypadającego na dzień 8 września Narodowego Czytania *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego zaprezentowano wydania tego dzieła w 8 różnych językach, pochodzące ze zbiorów BJ. W jednej z gablot można było zobaczyć znany powszechnie fragment powieści o szklanych domach napisany w języku chorwackim, czeskim, niemieckim, polskim, rosyjskim, serbskim oraz słowackim. Wystawie towarzyszyły materiały informacyjne zamieszczone na stronie internetowej BJ oraz na Facebooku;

- 17 września – 27 października 2018 roku – *Lettra – 2018, znak/litera. Tworzywo litera* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Związek Polskich Artystów Plastyków Okręg Krakowski, Katedra Edytorstwa i Nauk Pomocniczych Wydziału Polonistyki UJ; kurator, scenariusz i oprawa plastyczna: dr hab. Teresa B. Frodyma; realizacja: dr hab. Teresa B. Frodyma, Małgorzata Kusak, Mariusz Paluch, Michał Worgacz.

Wystawa była kontynuacją rozpoczętego przed dwoma laty cyklu *Wokół Książki*, zaś jej tematem przewodnim była litera, które może mieć różną postać (znak, symbol, czcionka itp.), ale też różne przeznaczenie – może być tekstem, tytułem, szyldem, znakiem, inicjałem, nazwą... Nawiązując do liczby liter w polskim alfabecie, do wzięcia udziału w wydarzeniu zaproszono 35 artystów-grafików różnego pokolenia. Wystawie towarzyszyły dodatkowe atrakcje, takie jak wizyta studyjna w Drukarni Sklepiarzu i w Pracowni Graficznej Związku Polskich Artystów Plastyków Okręg Krakowski, spotkania z grafikami, projektantami graficznymi i wydawcami, warsztaty kaligrafii i warsztaty graficzne. Towarzyszył jej ponadto baner, plakat oraz materiały promocyjne zamieszczone na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku;

- 5 listopada 2018 roku – *Słowem Paderewski* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Balet Cracovia Danza, Instytut Muzykologii UJ; realizacja: Małgorzata Kusak, Mariusz Paluch, Ewa Valde-Nowak, Michał Worgacz.

Pokazowi autografu listu Ignacego Jana Paderewskiego w holu Biblioteki towarzyszył wykład mgr Justyny Szombary z Ośrodka Dokumentacji Muzyki Polskiej XIX i XX wieku im. I.J. Paderewskiego (działającego przy Instytucie Muzykologii UJ) oraz

materiały promocyjne w postaci banera internetowego, plakatu oraz informacji zamieszczonych na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku.

- 7–30 listopada 2018 roku – *100 lat obchodów Święta Niepodległości 1918–2018* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego; kurator i scenariusz: dr hab. Andrzej Dróżdź; oprawa plastyczna, skład i łamanie katalogu: Mariusz Paluch; realizacja: dr hab. Andrzej Dróżdź, Małgorzata Kusak, Mariusz Paluch, Michał Worgacz; prace konserwatorskie: Sekcja Konserwacji OZZ BJ.

Na wystawie skupiono uwagę nie tyle na rekonstrukcji zdarzeń prowadzących do wskrzeszenia Rzeczypospolitej, ile na składnikach formowania się, a następnie powszechnego zaakceptowania daty 11 listopada 1918 roku jako dnia odzyskania przez Polskę niepodległości. Wystawie towarzyszyły materiały promocyjne w postaci banera, katalogu, plakatu, zakładki oraz informacji na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku.

- 11 grudnia 2018 roku – 25 stycznia 2019 roku – *Obecność muzyki Oliviera Messiaena w Polsce* – organizator: Biblioteka Jagiellońska; kurator i scenariusz: dr h.c. Jerzy Stankiewicz; oprawa plastyczna: Mariusz Paluch, Michał Worgacz; realizacja: Małgorzata Kusak, Mariusz Paluch, Michał Worgacz; prace konserwatorskie: Sekcja Konserwacji OZZ BJ.

Wystawa zorganizowana w 110. rocznicę urodzin francuskiego kompozytora Oliviera Messiaena, wielkiego klasyka muzyki XX wieku, prezentowała oryginały jego listów i pism kierowanych do adresatów polskich, partytury jego polskich studentów z klasy kompozycji w Konserwatorium Paryskim, nagrania, płyty, programy koncertów, afisze i plakaty oraz publikacje muzykologiczne. Zaprezentowano ponadto obrazy malarzy krakowskich, inspirowanych muzyką Messiaena: Janiny Kraupe-Świdorskiej i Piotra Kmiecica. Wernisażowi wystawy towarzyszył koncert „Olivier Messiaen i kompozytorzy Krakowa – Krzysztof Penderecki, Zbigniew Bujarski i Marek Stachowski”. Wystawie towarzyszyły cykliczne spotkania i projekcje dokumentów muzycznych prowadzone przez Jerzego Stankiewicza (tzw. Poniedziałki z Olivierem Messiaenem) oraz materiały promocyjne w postaci plakatu, ulotek oraz informacji zamieszczonych na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku.

- grudzień 2018 roku – *Cicha Noc* – organizatorzy: Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Austriacka; kurator i scenariusz: Katarzyna Starzycka; projekty graficzne: Małgorzata Kusak; realizacja: Małgorzata Kusak, Katarzyna Starzycka; prace pomocnicze: Mariusz Paluch, Michał Worgacz.

Wystawę zorganizowano z okazji 200. rocznicy powstania kolędy. Towarzyszyły jej materiały promocyjne w postaci banera internetowego, plakatu oraz informacji na stronach internetowych BJ i UJ oraz na Facebooku.

Poza wymienionymi wyżej wystawami w Bibliotece zorganizowano też 8 *Wystaw nowości*, na których eksponowano 1459 wol. nowych nabytków BJ (w tym 1454 polskich i 5 zagranicznych). Wystawa nowości prezentowana jest jednocześnie na profilu BJ na Facebooku.

Wszystkie wydarzenia relacjonowane były na bieżąco w serwisie społecznościowym Facebook, prowadzonym przez pracowników Sekcji Wydarzeń Kulturalnych OOrg i współredagowanym przez pracowników Sekcji Informacji Naukowej OUZiIN. W ciągu roku „polubiły” nas 5123 osoby.

PRACE NAUKOWE I WYDAWNICZE

Ważniejsze prace indywidualne pracowników Biblioteki, wydane w 2018 roku:

- Baś M., Pawica A., *Danuta Patkaniowska (1953–2017)*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 486–495.
- Baumann E., *Wizualizacja wyników oceny stanu zachowania księgozbiorów za pomocą mapy*, „Nowa Biblioteka” 2018, nr 4 (31), s. 7–20, [online] http://www.nowabiblioteka.us.edu.pl/archiwum/2018_4/Baumann.pdf
- Bielec I., Grzęda A., Kiryk G., *Kobiety mają głos! Stulecie przyznania praw wyborczych kobietom w Polsce*, „Jagiellońska Biblioteka Cyfrowa”, [online] <https://jbc.bj.uj.edu.pl/publication/623428>
- Bober A., Kubic Ż., Podstawska-Sobiło A., *Opracowanie przedmiotowe zbiorów bibliotecznych na świecie – przegląd tendencji*, „Rocznik Biblioteki Narodowej” XLVIII, 2017 [wyd. 2018], s. 11–26.
- Borsuk E., Dąbrowska E., *Książki „niebezpieczne”, książki zakazane: wpływ ideologicznej kontroli państwa na gromadzenie zbiorów w Bibliotece Jagiellońskiej w okresie PRL*, [w:] *Bibliotekarz – biblioteka – historia. Materiały pokonferencyjne z okazji setnej rocznicy powstania Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich*, red. A. Wałkowski, Warszawa 2018, s. 166–185.
- Borsuk E., Klatka U., *Dar Zofii Bobowicz dla Biblioteki Jagiellońskiej*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 229–239.
- Brzeziak A., Bułat B., *Poradniki savoir-vivre’u. Bibliografia druków tego typu wydanych w Polsce lub w języku polskim do połowy XX wieku*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 337–387.
- Bułat B., *Wyszukiwanie informacji w pracy Sekcji Informacji Naukowej Biblioteki Jagiellońskiej*, Kraków 2018.
- Cieślar A., *Działalność Biblioteki Jagiellońskiej w roku 2016. Sprawozdanie*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 417–474.
- Cieślar A., Valde-Nowak E., *Sylwetka naukowa i bibliografia prac profesora Zdzisława Pietrzyka*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 5–27.
- Dróżdż A., *100 lat obchodów Święta Niepodległości 1918–2018. Katalog wystawy*, Kraków 2018.
- Dróżdż A., *Polska racja stanu a wyobrażenia Paneuropcy w utopijnej powieści Feliksa Burdeckiego pt. Babel (1931)*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, Studia Politologica”, 18 (2017) [wyd. 2018], Folia 247, s. 25–39.
- Frankowicz K., *Konstanty Bielecki (1928–2016)*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 475.

- Frankowicz K., Kubic Ż., *Małopolskie Forum Bibliotek w oczach organizatorów*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 241–247.
- Frankowicz K., Szyba M., Zwiercan M., *Jan Sajdera (1937–2017)*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 495–496.
- Gapiński B., *Anton Onderka na tle kultury Górnego Śląska*, [w:] *W kręgu kultury religijnej. Publikacja Towarzystwa Czytelni Ludowych z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości*, red. B. Gapiński, R. Stanek, Gniezno 2018, s. 47–54.
- Gapiński B., *Chleb w życiu codziennym społeczności wiejskiej*, [w:] *Dziedzictwo kulinarne w kontekstach tradycyjnych i współczesnych*, red. J. Adamowski, M. Tymochowicz, Gniezno 2018, s. 159–168.
- Gapiński B., *Chłopska starość*, [w:] *Rodzina i ojczyzna*, red. B. Gapiński, R. Stanek Gniezno 2018, s. 41–51.
- Gapiński B., *Kondycja człowieka starego w tradycyjnej rodzinie chłopskiej*, [w:] *W kręgu kultury religijnej. Publikacja Towarzystwa Czytelni Ludowych z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości*, red. B. Gapiński, R. Stanek, Gniezno 2018, s. 79–88.
- Gapiński B., *Maria Patyk: kobieta niezwykła: kujawska animatorka kultury i społecznik*, Gniezno 2018.
- Gapiński B., *Miłość rodzinna w ujęciu biskupa Jana Pietraszki*, [w:] *Rodzina i ojczyzna*, red. B. Gapiński, R. Stanek, Gniezno 2018, s. 97–108.
- Gapiński B., Stanek R., *Od redaktorów*, [w:] *W kręgu kultury religijnej. Publikacja Towarzystwa Czytelni Ludowych z okazji 100-lecia odzyskania niepodległości*, red. B. Gapiński, R. Stanek, Gniezno 2018, s. 7.
- Grudzień S., *Marian Kęsek (1944–2016)*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 476–484.
- Grudzień S. (współautor Kale S.), *U krugu hrvatskih poznanstava Henryka Batowskog: između književnosti, politike i povijesti (Henryk Batowski's contacts with eminent Croats and Polish Croatists. W kręgu chorwackich i kroastystycznych znajomości Henryka Batowskiego)*, [w:] *Poljsko-hrvatske veze kroz stoljeća. Povijest, kultura, književnost. Zbornik radova sa znanstvenog skupa „Związki polsko-chorwackie na przestrzeni wieków: historia, kultura, literatura” Kraków, 8–9.VI.2016*, red. M. Czerwiński, A. Damir, Zagrzeb 2018, s. 69–82.
- Grygiel J., *Pozycja społeczna kobiety w tradycji husyckiej i katolickiej – próba porównania*, [w:] *Świat kobiet w Czechach i w Polsce w średniowieczu i w epoce nowożytnej*, red. W. Iwańczak, A. Januszek-Sieradzka, J. Smołucha, Kraków, 2018, s. 329–341.
- Jaglarz M., (współautor Erdmann D.), *Prezent spod równika. Wycinek rękopisu dziennika podróży Aleksandra von Humboldta do Ameryki ze zbioru Radowitza*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 221–227.
- Klatka U., „*Bajki*” Marii z Kossaków Pawlikowskiej – utwory zaniechane?, „*Sztuka edycji*” 2018, t. 13, z. 1, s. 45–50.
- Klatka U., Danowska E., Krawczuk W., Paś M., Pezda J., *Pamiętki po Adamie Mickiewiczu w Krakowie: (wybór)*, [w:] *Adam Mickiewicz w Krakowie. Katalog wystawy, Collegium Maius UJ 15.10–15.11.2018*, red. J.M. Paluch, I. Ronkiewicz-Brańiel, Kraków 2018, s. 158–179.

- Krajcarz J., *Muzeum Literatury im. Nizamięgo w Baku*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 411–416.
- Krawczyk B., *Korespondencja Józefa Muczkowskiego z Joachimelem Lelewelem z lat 1827–1830 w sprawie wydania dzieł Adama Mickiewicza*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 153–186.
- Kurek B., *Pamiętniki mej młodości – dziennik młodego kaliszczanina*, „Bliżej Biblioteki” 2018, nr 1/2 (10/11), s. 35–43.
- Marlewicz O., *Blog Biblioteki Jagiellońskiej*, „Alma Mater” 2018, z. 201, s. 89.
- Partyka J., *Obraz życia cystersów mogińskich w kronice Sebastiana Kielczewskiego ze zbiorów Biblioteki Książąt Czartoryskich w Krakowie (rkps 3652)*, [w:] *Dzieje i kultura cystersów w Polsce*, t. 2, red. M. Starzyński, D. Tabor, Kraków 2018, s. 327–341.
- Pietrzyk Z., *Berlinka*, [w:] *Tysiąc skarbów Krakowa*, red. J. Purchla i J. Ziętkiewicz-Kotz, Kraków 2018, s. 565–568.
- Pietrzyk Z., *Biblioteka Jagiellońska – wczoraj, dziś i wyzwania przyszłości*, „Rocznik Biblioteki Kraków” II, 2018, s. 231–242.
- Pietrzyk Z., [Recenzja] *Forum Bibliotek Medycznych 2017 R 10 Nr 1 (19)*, „Forum Bibliotek Medycznych” 2017, R. 10, nr 1 (19), s. 668–672.
- Pietrzyk Z., *O bitwach i potyczkach w rejonie Łagowa w czasie Powstania Styczniowego*, [w:] *Historia i walory turystyczne Łagowa*, red. J. Kamińska, Łagów 2018, s. 25–32.
- Pietrzyk Z., (współautorzy: Pulnar J., Niemirski Z., Pulnar-Ferdjani I.), *Służąc Bogu, służyli Polsce*, t. 3, Sandomierz 2018.
- Pietrzyk Z., *Uniwersytet Krakowski wobec reformacji*, [w:] *Reformacja w Krakowie (XVI–XVII wiek). Materiały z sesji naukowej 6 maja 2017 roku*, red. Z. Noga, Kraków 2018, s. 67–82.
- Porębska M., *Geneza i pierwsze lata twórczości przekładowej Zofii Jachimeckiej*, [w:] *Twórczość i edukacja twórcza. Konteksty wychowawcze, poznawcze i artystyczne*, red. M. Dymon, J. Posłuszna, Kraków 2018, s. 59–89.
- Pyplacz J., *A Macabre Parallel. A Reading of Lucan’s Pharsalia 1, 1–7*, „Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej” LXVII, 2017 [wyd. 2018], s. 321–335.
- Pyplacz J., *The Sinister Oracle. Joseph Conrad’s Heart of Darkness and Virgil’s Aeneid*, „Yearbook of Conrad Studies” 2017 [wyd. 2018], z. 12, s. 47–48.
- Sanetra K., *Standardowe dane bibliograficzne w katalogach hybrydowych*, „Biuletyn EBIB” 2018, z. 2 (179), s. 1–18, [online] <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/629>
- Tytko M.M., *Dobro czy wartość w wychowaniu dziecka? Ujęcie realistyczne w pedagogice filozoficznej*, „Cieszyński Almanach Pedagogiczny” 2018, t. 5, s. 22–38.
- Tytko M.M., *Uniosceptyczny patriotyzm S. Papięza i P. Döerre’go – polski gospodarczy interes narodowy*, „Pedagogika Katolicka” 2018, nr 22 (1), s. 46–54.
- Tytko M.M., *Pedagogika katolicka a Koran o wojnie (dżihadzie) w wyborze ks. Dariusza Oko*, „Pedagogia Ojcostwa” 2018, nr 16 (1), s. 71–93, [online] http://ped.kat.pl/images/czasopisma/po16/PO_nr_16_druk_21.05.18.pdf#page=71

KONTAKTY NAUKOWE Z BIBLIOTEKAMI I INSTYTUCJAMI KRAJOWYMI

Jak co roku Biblioteka Jagiellońska utrzymywała ściśle kontakty naukowe z wieloma bibliotekami i instytucjami krajowymi. Wielu pracowników Biblioteki czynnie uczestniczyło w pracach różnorodnych komisji i instytucji o charakterze ogólnopolskim.

Dyrektor BJ, prof. Zdzisław Pietrzyk, nadal pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Rady ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz przewodniczącego kilku rad naukowych: Rady Naukowej Biblioteki Narodowej w Warszawie, Rady Naukowej Biblioteki Naukowej PAU-PAN w Krakowie, Rady Programowej Książnicy Cieszyńskiej oraz Rady Naukowej Biblioteki Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. Kolejny już rok był też członkiem Krajowej Rady Biblioteczej.

Mgr Krystyna Sanetra była członkiem Komitetu Redakcyjnego serii wydawniczej *Formaty, Kartoteki*. Aktywnie uczestniczyła również w pracach zespołu recenzentów „Przeglądu Bibliotecznego”.

Dr Jerzy Grygiel był członkiem Zespołu Historii Czech i Stosunków Polsko-Czeskich Komitetu Nauk Historycznych PAN oraz Komisji Środkowoeuropejskiej PAU. Mgr Izabela Korczyńska była członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki – Oddział Kraków. Zgodnie z wieloletnią tradycją, kierownik Oddziału Opracowania Zbiorów, dr Żaneta Kubic, nadal aktywnie uczestniczyła w pracach Komitetu Technicznego nr 242 ds. Informacji i Dokumentacji Polskiego Komitetu Normalizacyjnego. Mgr Aleksandra Prokop-Kacprzak była członkiem działającego w 40 krajach Międzynarodowego Towarzystwa Organizacji Wiedzy (International Society for Knowledge Organization), zrzeszającego specjalistów (zarówno teoretyków, jak i praktyków) informacji naukowej. Dr Leszek Szafranski wraz z mgr Ewą Harpułą, mgr Justyną Wolan i mgr Małgorzatą Wielek-Konopką aktywnie uczestniczyli w pracach Grupy Roboczej ds. Standardów Bibliograficznych w NUKAT. Mgr Barbara Żurek kolejny rok pełniła funkcję sekretarza zarządu Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego.

Kontynuowano również współpracę w ramach Zespołu Konsultacyjnego języka haśł przedmiotowych KABA przy Centrum NUKAT, opiniując bieżące problemy. W merytorycznych dyskusjach aktywny udział brała mgr Anna Pawica – pracownik Sekcji Opracowania Przedmiotowego OZ. Mgr Agata Pazdur-Bąk uczestniczyła w pracach Zespołu ds. Rozwoju Deskryptorów Biblioteki Narodowej.

Bibliotekarze UJ współkatalogujący w KKZBUJ uczestniczyli jednocześnie we współkatalogowaniu w narodowym katalogu centralnym NUKAT, we współtworzeniu którego bierze udział 126 bibliotek krajowych. Udział bibliotekarzy UJ przedstawia się następująco:

Typ rekordu	NUKAT (ogólna liczba rekordów)	UJ (liczba rekordów utworzonych przez bibliotekarzy UJ)
Rekordy bibliograficzne dla druków zwartych	3 912 307	624 388
Rekordy bibliograficzne dla wydawnictw ciągłych	110 864	23 625
Rekordy bibliograficzne – analityczne	82 749	712
Rekordy kartoteki haseł wzorcowych – hasła opisu bibliograficznego	2 689 292	473 137
Rekordy kartoteki haseł wzorcowych – hasła przedmiotowe jhp KABA + hasła przedmiotowe rozwinięte jhp KABA	1 344 734	159 833

Pracownicy Biblioteki brali również aktywny udział w konferencjach i sesjach naukowych:

- mgr Marzanna Baś – konferencja naukowa „Biblioteka dla Dydaktyki II” – referat (współautor mgr A. Prokop-Kacprzak) *Aktywność Biblioteki Jagiellońskiej we wspomaganiu procesu dydaktycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w realizacji społecznej potrzeby uczenia się przez całe życie* (Chorzów, czerwiec 2018);
- mgr Marzanna Baś, mgr Agnieszka Brzeziak, mgr Leszek Szafrąński, mgr Aleksandra Prokop-Kacprzak – III Warsztat Pracy Infobrokera (Kraków, maj 2018);
- mgr Ewa Borsuk – konferencja „EOIF – Elektroniczny Obieg Informacji w Firmie” (Kraków, luty 2018);
- mgr Ewa Borsuk, mgr Ewa Dąbrowska, mgr Katarzyna Guzy, mgr Joanna Hoły, Monika Marmużniak, mgr Katarzyna Szczepaniec, mgr Krystyna Tracz, Agnieszka Wójcik, mgr Ewa Ziolo – konferencja „Technologie treści” (Kraków, maj 2018);
- mgr Agnieszka Brzeziak – IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Bibliografie specjalne: rozwój i integracja” (Warszawa, maj 2018);
- mgr Aleksandra Cieślar, mgr Krzysztof Frankowicz, mgr Krystyna Sanetra – konferencja „Biblioteki w czasie przełomu” (Kraków, styczeń 2018);
- mgr Katarzyna Guzy – konferencja „Architektura informacji jako dyscyplina akademicka (AIDA)” (Kraków, czerwiec 2018);
- mgr Elżbieta Kopyś, dr Żaneta Kubic, mgr Olga Marlewicz, mgr Małgorzata Mrozek-Buksa, mgr Marta Myszkal-Ziółek, mgr Agata Pazdur-Bąk, mgr Krystyna Sanetra, mgr Marta Sozańska, mgr Marta Szafrąńska, mgr Krystyna Tracz, mgr Beata Urbaniak, mgr Ewa Valde-Nowak, mgr Małgorzata Wielek-Konopka, Agnieszka Wójcik – konferencja w ramach Małopolskiego Forum Bibliotek 2018 „Biblioteka 2.028. Między nadmiarem a niedostatkiem” (Kraków, październik 2018);
- mgr Barbara Bułat – konferencja „Historie ukryte w pamiętnikach. Pamiętnik jako przedmiot i źródło badań naukowych” (Toruń, maj 2018);
- mgr Ewa Dąbrowska – konferencja w ramach Małopolskiego Forum Bibliotek 2018 „Biblioteka 2.028. Między nadmiarem a niedostatkiem” – referat *Przyszłość jest dziś: jutro bibliotek akademickich z perspektywy obecnych zmian* (Kraków, październik 2018);

- mgr Ewa Dąbrowska, mgr Krystyna Tracz – II Ogólnopolski Kongres Biblioteczno-Wydawniczy (Sosnowiec, czerwiec 2018);
- mgr Edyta Gałuszka – konferencja „Tożsamość – Niepodległość – Media” (Kraków, listopad 2018);
- dr Bartłomiej Gapiński – konferencja „Rzeczpospolita – suwerenna i niepodległa 1918–2018” – referat *Ojciec Kazimierz Łabiński jako bohater* (Wrocław, październik 2018); konferencja „Pamięć – tożsamość – świadomość. W meandrach polskiej niepodległości: 1918-2018” – referat *Ojciec Kazimierz Łabiński jako patriota* (Zielona Góra, grudzień 2018);
- dr Sebastian Grudzień – konferencja międzynarodowa „Libri Rariores & Rarissimi. Polonica w zbiorach państwowych bibliotek Rosji, Ukrainy, Białorusi i Litwy” (Kraków, luty 2018); konferencja „Pożegnanie z Galicją. Wkład Małopolski w budowę niepodległości Polski” (Kraków, marzec 2018); konferencja „Bibliotekarz dziedzinowy w bibliotece akademickiej” – referat *Specjalizacja dziedzinowa w działalności Sekcji Informacji Naukowej Biblioteki Jagiellońskiej* (Warszawa, maj 2018); konferencja „Prasa krakowska w 100. rocznicę odzyskania niepodległości” (Kraków, listopad 2018);
- mgr Dorota Jezierska, mgr Agnieszka Rembowska – uczestnictwo w wykładach w ramach realizacji międzynarodowego projektu badawczego „Wpływ polimerów na stan zachowania malowideł ściennych w Polsce oraz możliwości ich usuwania przy zastosowaniu nanoemulsji” (Kraków, styczeń 2018);
- mgr Dorota Jezierska, mgr Marta Kłosiewicz, mgr Agnieszka Rembowska – konferencja „Muzealia w konserwacji” (Kraków, czerwiec 2018); 2. edycja Targów Dziedzictwo „Zabezpieczenie Dziedzictwa dla Przyszłych Pokoleń” (Kraków, październik 2018);
- mgr Jakub Krzysztonek – Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Niepodległość. Idee, fakty, perspektywy” – referat *Roman Dmowski i sprawa Polski na konferencji wersalskiej* (Kraków, maj 2018);
- dr Żaneta Kubic – konferencja „Druki XIX wieku w nadsekwańskiej Książnicy Narodowej” – referat „*Ojczyste rzeczy*”. *Dziewiętnastowieczne druki nienotowane w „Bibliografii polskiej” Karola Estreichera w zbiorach Biblioteki Polskiej w Paryżu* (Kraków, maj 2018);
- dr Żaneta Kubic, mgr Małgorzata Wielek-Konopka – X Spotkanie Polskiej Grupy Użytkowników VTLS/Virtua (Kraków, czerwiec 2018);
- dr Lucyna Nowak – Ogólnopolskie Spotkanie Edytorów – (Lublin, wrzesień 2017);
- prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – konferencja „Biblioteki w czasie przełomu” – referat *Biblioteka Jagiellońska – wczoraj, dziś i wyzwania jutra* (Kraków, styczeń 2018); konferencja „Historia i walory turystyczne Łagowa” – referat *O bitwach i potyczkach w rejonie Łagowa* (Łagów, czerwiec 2018); II Forum Bibliotek Pedagogicznych (Kraków, czerwiec 2018); konferencja „Stulecie sławistyki na UJ” – referat *Drugie życie uczonego – spuścizna Wiktora Weintrauba w BJ* (Kraków, październik 2018);
- mgr Aleksandra Prokop-Kacprzak – Seminarium EPALE „Biblioteka Dorosłego Człowieka. O nieograniczonych możliwościach bibliotekarzy” (Katowice, kwiecień

2018); VII Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Zarządzanie Informacją w Nauce” (Katowice, listopad 2018);

- mgr Agnieszka Rembowska – symposium międzynarodowe „Tworzywo litera. Osobowość litery” (Kraków, październik 2018);

- mgr Leszek Szafrąński – symposium międzynarodowe „Libraries of the world: experiences of users and librarians. Meeting worldwide challenges of today” (Kraków, luty 2018); XVIII Ogólnopolska konferencja naukowa bibliotek uczelni niepublicznych i publicznych „Biblioteka przyszłości – wyzwania – trendy – zagrożenia” – referat *Realizacja procesów wydawniczych w repozytorium* (Nowy Sącz, maj 2018); konferencja w ramach Małopolskiego Forum Bibliotek 2018 „Biblioteka 2.028. Między nadmiarem a niedostatkiem” – referat *Cyfrowy model biblioteki na przykładzie usług oferowanych użytkownikom przez Bibliotekę Jagiellońską* (Kraków, październik 2018); konferencja „Biblioteki Podlasia i Polski północno-wschodniej. Przeszość, terażniejszość i przyszłość” – referat *Rola repozytoriów instytucjonalnych w zmieniającym się środowisku informacji naukowej i działalności bibliotek akademickich* (Białystok, listopad 2018);

- dr Wojciech Świeboda – konferencja „Polityka kościelna i praktyki religijne Jagiellonów” – referat *Pierwsi Jagiellonowie a inkwizycja papieska w Królestwie Polskim* (Oświęcim, październik 2018).

W dniach 8–30 września mgr Ewa Valde-Nowak reprezentowała Bibliotekę w Pałacu Belwederskim w Warszawie, uczestnicząc w III edycji Polskiej Listy Krajowej Programu UNESCO Pamięć Świata. Edycja ta miała charakter wyjątkowy, odbywała się bowiem podczas jubileuszu 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Wydarzenie zostało objęte patronatem narodowym Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy. Podczas uroczystości Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych – Przewodniczący Polskiego Komitetu Programu Pamięć Świata – i Sekretarz Generalny Polskiego Komitetu ds. UNESCO wręczyli certyfikaty przedstawicielom instytucji przechowujących wpisane na Listę obiekty. Dotychczasowa Lista została poszerzona o 21 obiektów, wśród których znalazły się przechowywane w Bibliotece Jagiellońskiej atlas, mapa i rękopisy Eugeniusza Romera związane z jego działalnością w procesie kształtowania granic Polski w latach 1916–1920. Uroczystości towarzyszyła wystawa *Pamięć Polski – Dokumenty Niepodległej*, podczas której promowane obiekty zostały zaprezentowane zwiedzającym w ramach Dni Otwartych w Belwederze.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

W 2018 roku Biblioteka Jagiellońska kontynuowała również swoją współpracę z bibliotekami zagranicznymi.

W dniach 20–27 maja dr hab. Andrzej Drózdź (pracownik Sekcji Wydawnictw Rzadkich i Dokumentów Życia Społecznego OZS) w ramach wymiany bezpośredniej przebywał w Bibliotece Narodowej Republiki Czeskiej w Pradze. Celem jego wizyty było przeprowadzenie kwerend bibliotekarskich, nawiązanie kontaktów oraz ustalenie kierunków współpracy z czeskimi bibliotekarzami, zajmującymi się podobną tematyką

badania. Podczas pobytu dr A. Dróżdź zaznajomił się z historią i aktualnie realizowanymi celami tamtejszej placówki, zwiedził Muzeum KGB i Muzeum Komunizmu, ustalił wstępne zasady współpracy w zakresie badania procesu niszczenia książek w okresie stalinizmu na terenie Polski i Czechosłowacji z powodów ideologicznych oraz omówił możliwości przyszłej współpracy między krakowską Fundacją Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego i praską Fundacją Libri Prohibiti, zwłaszcza w zakresie organizacji wystawy druków drugiego obiegu. Pobyt w Pradze wykorzystał również na nawiązanie kontaktu z dyrektorem Platformy Europejskiej Pamięci i Sumienia (współpracującej na rzecz rozszerzenia wiedzy na temat reżimów totalitarnych i upamiętnienia ich ofiar) i zaproponowanie projektu ujednoliconych badań komparatystycznych na temat strat poniesionych przez bibliotekarstwo w czasach stalinizmu w Europie Środkowej. W trakcie wizyty dr A. Dróżdź miał czas nie tylko na badania własne, dotyczące głównie stalinowskiego bibliocydu oraz szeroko pojętego zagadnienia antropologii książki, ale również na atrakcje turystyczne. Zwiedził między innymi Manuscriptorium w Klementinum, barokową wieżę i Muzeum Astronomiczne, galerie i główne obiekty muzealne w kompleksie zabytkowym Hradczanów, uczestniczył w Nocy Kościołów, podczas której można było odwiedzić prawie wszystkie praskie świątynie i wysłuchać organizowanych w nich koncertów.

Z Pragi przyjęliśmy z kolei panią Štefanię Demską, która przebywała w Bibliotece Jagiellońskiej w dniach 5–9 listopada 2018 roku. Podczas pięciodniowej wizyty pani S. Demska zapoznała się ze strukturą organizacyjną BJ, odwiedziła OUZiIN, OOZ, OZC, OMa oraz Klinikę Papieru w OZZ. Najwięcej czasu spędziła w Sekcji Zbiorów Muzycznych OZS. Podczas pobytu miała również okazję odwiedzić Instytut Muzykologii UJ oraz zwiedzić Collegium Maius.

W dniach 25–29 czerwca mgr Katarzyna Furdyna (kierownik OMa) i Wojciech Kutyba (kierownik Sekcji Magazynowania Zbiorów w OMa) w ramach wymiany bezpośredniej odbyli staż zagraniczny w Bibliotece Naukowej Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie. Na początku wizyty zapoznali się ze specyfiką pracy, organizacją i strukturą biblioteki. W trakcie zwiedzania magazynów rozmawiali na temat właściwego magazynowania i dbałości o zbiory i udzielali rad w tym zakresie. Zapoznali się także z pracą Oddziału Konserwacji oraz Oddziałów Rękopisów i Starych Druków. Podczas stażu mieli ponadto możliwość zwiedzić gmach Lwowskiej Naukowej Biblioteki im. Wasyla Stefanyka, dawny gmach Ossolineum. W ostatnim dniu pobytu we Lwowie wzięli udział w konferencji współorganizowanej z Uniwersytetem Wrocławskim. Do Biblioteki Jagiellońskiej przywieźli kilkanaście egzemplarzy książek, zaległych w ramach wymiany.

W tym samym czasie mgr Aneta Giza (kierownik Sekcji Czytelń w OUZiIN) oraz mgr Magdalena Kaczor (pracownik Sekcji Wypożyczania w OUZiIN) w ramach wymiany bezpośredniej uczestniczyły w wyjeździe służbowym do Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie. Pierwszego dnia pobytu obie panie zwiedziły wystawę najcenniejszych zbiorów tamtejszej biblioteki oraz najstarsze budynki uniwersytetu, zapoznały się z pracą poszczególnych czytelń, z układem książek na półkach, systemem zabezpieczania zbiorów, zasadami wypożyczania zbiorów do domu i korzystania ze zbiorów na miejscu. W ko-

lejnycy mieli możliwość zapoznania się z zadaniami i pracami Oddziału Rękopisów, Oddziału Starych Druków, Oddziału Kartografii i Oddziału Wydawnictw Rzadkich, gdzie poznały problemy dotyczące zabezpieczania i przechowywania zbiorów. Najciekawszą częścią szkolenia była dla nich wizyta w nowym budynku biblioteki (National Open Access Scholarly Communication and Information Center), znajdującym się na kampusie uniwersyteckim. Ostatni dzień pobytu obie panie spędziły na rozmowach z bibliotekarzami i podsumowaniu wizyty oraz zwiedzaniu Muzeum Adama Mickiewicza.

Z Biblioteki Uniwersyteckiej w Wilnie gościliśmy z kolei Nijolę Bulotaitė i Kristinę Gudavičienė, które przebywały w Krakowie w dniach 1–5 października 2018 roku. W ramach pobytu panie zapoznały się ogólnie z działalnością i strukturą organizacyjną BJ, odwiedziły OUZiIN, OMa, OZC oraz Klinikę Papieru w OZZ. Najwięcej czasu spędziły w Sekcji Wydarzeń Kulturalnych w OOrg. Zorganizowano dla nich pokaz zbiorów specjalnych (rękopiśmiennych, graficznych i kartograficznych), złożyły wizytę w Wydawnictwie Uniwersytetu Jagiellońskiego, zwiedziły również Muzeum UJ w Collegium Maius.

W dniach 1–5 października mgr Anna Krzak (kierownik Sekcji JBC w OZC) przebywała w Bibliotece Narodowej Słowacji w Martinie. Ze względu na osobiste zainteresowanie architekturą biblioteczną mogła poznać kompleksowo wszystkie działy tamtejszej placówki: dział opracowania, dział udostępniania, dział bibliografii, pracownię konserwacji zbiorów i digitalizacji. W dziale bibliografii zapoznała się z procesem opracowania zbiorów oraz z wydawnictwami Biblioteki Narodowej, między innymi z bardzo ciekawym albumem, dotyczącym dzieł kartograficznych zgromadzonych w bibliotece. W trakcie stażu pani A. Krzak szczegółowo poznała proces digitalizacji zbiorów od magazynu aż po wykonanie kopii cyfrowych. Poznała także zasady typowania zbiorów do digitalizacji, sposób ich opracowania oraz konserwację, system pracy w pracowni digitalizacji, typy skanerów oraz system zarządzania kopiami cyfrowymi. Szczególną uwagę zwróciła na sposoby zabezpieczania zbiorów przed i po ich digitalizacji. Zapoznała się ponadto z pracą w Archiwum Literackim, którego podstawowym zadaniem jest pozyskiwanie, rejestrowanie, przetwarzanie, zabezpieczanie i udostępnianie obiektów rękopiśmiennych i fotograficznych, dokumentujących życie kulturalne Słowacji, zwłaszcza w zakresie literatury i muzyki. W dziale tym pani A. Krzak mogła między innymi zapoznać się z korespondencją Zofii Nałkowskiej oraz rękopisami i przekładami na język słowacki dzieł Adama Mickiewicza i Tadeusza Dołęgi-Mostowicza.

W dniach 14–20 października mgr Ekaterina Baumann (pracownik OZC) w ramach wymiany bilateralnej przebywała z wizytą w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Państwowego w Sankt Petersburgu w Rosji. Podczas pobytu zaznajomiła się z historią tamtejszego uniwersytetu oraz strukturą, działalnością, budżetem i sposobami finansowania biblioteki. Pani E. Baumann zapoznała się ponadto z organizacją i pracą ogólnorosyjskiego repozytorium eLibrary.ru, a także uczestniczyła w przygotowanym dla niej pokazie zasobów elektronicznych biblioteki. Odwiedziła też pracownię konserwatorską, gdzie omawiała zagadnienia konserwacji zachowawczej zbiorów, warunków ich przechowywania, a także metod oceny stanu ich zachowania i uczestnictwa w tym procesie

bibliotekarzy. Pani E. Baumann złożyła również wizytę w sekcji ksiąg rzadkich i cennych w celu zbadania warunków przechowywania i monitorowania zbiorów. Uczestniczyła również w pokazie najcenniejszych zasobów biblioteki – kilku inkunabułów, rękopisu XII-wiecznego oraz książek z autografami członków rodziny cesarskiej i znanych pisarzy rosyjskich (w tym Aleksandra Puszkina i Fiodora Dostojewskiego). W jednym dniu została także zaproszona w charakterze słuchacza na odbywającą się właśnie konferencję naukową Biblioteki Rosyjskiej Akademii Nauk „Aktualne tendencje zabezpieczenia zbiorów w bibliotece naukowej: konferencja poświęcona 65-leciu Naukowo-badawczego Oddziału Konserwacji i Restauracji Zbiorów Bibliotecznych Rosyjskiej Akademii Nauk”. W ostatni dzień pobytu zwiedziła Federalne Centrum Konserwacji Zbiorów Bibliotecznych przy Bibliotece Narodowej w Petersburgu (instytucję rządową, kierującą procedurami konserwacji zachowawczej w całym kraju), gdzie oprowadzono ją po pracowni badań chemicznych, opakowań ochronnych, laminowania, papierni i introligatorni.

Wszystkie wyjazdy pracownicy oceniali bardzo wysoko pod względem merytorycznym, podkreślając panującą wszędzie serdeczną, przyjazną atmosferę i chęć współpracy. Odbyte staże pozwoliły na zdobycie wielu ciekawych doświadczeń, pobudzających do pracy intelektualnej i nowych planów zawodowych.

Oprócz wyjazdów realizowanych w ramach umów bilateralnych pracownicy BJ odwiedzali również placówki zagraniczne w ramach innych zawartych porozumień.

W dniach 30 września – 12 października mgr Beata Kurek (kierownik Sekcji Wydawnictw Rzadkich i Dokumentów Życia Społecznego w OZS) przebywała w Bibliotece Muzeum Polskiego w Rapperswilu, kolejny już rok pomagając przy selekcjonowaniu i katalogowaniu książek pochodzących ze spuścizn Polaków przebywających na emigracji oraz zajmując się pracami pomocniczymi w Muzeum.

W dniach 15–21 października mgr Aleksandra Prokop-Kacprzak (kierownik OUZiIN) w ramach stypendium naukowego finansowanego przez Austriackie Towarzystwo Literackie (Österreichische Gesellschaft für Literatur) gościła w Austriackiej Bibliotece Narodowej w Wiedniu (mieszczącej się w cesarskim pałacu Hofburg) oraz w Bibliotece Uniwersytetu Wiedeńskiego (mieszczącej się w głównym budynku uczelni). Celem obu wizyt było głównie zapoznanie się z bieżącą pracą dotyczącą udostępniania zbiorów w czytelnich i w wypożyczalniach oraz z wdrożonym już w tych bibliotekach systemem bibliotecznym Alma. W Austriackiej Bibliotece Narodowej pani A. Prokop-Kacprzak zobaczyła punkt wpisów czytelników, czytelnie, punkt odbioru złożonych zamówień, punkt reprograficzny dla czytelników. Miała również okazję zwiedzić najbardziej reprezentacyjną część biblioteki, jaką jest sala paradna – Prunksaal – jedna z najpiękniejszych sal bibliotecznych na świecie.

W kolejnych miesiącach pierwszego kwartału roku 2018 pracownicy OOOZ – mgr Małgorzata Galos, dr Wioleta Jakubas, mgr Joanna Jutrznia i dr Żaneta Kubic – gościły w Bibliotece Polskiej w Paryżu w ramach projektu badawczego Polskiej Akademii Umiejętności „Opracowanie katalogów XIX-wiecznych druków wydanych na emigracji i ziemiach polskich ze zbiorów Biblioteki Polskiej w Paryżu i Towarzystwa Historyczno-Literackiego”.

W okresie sprawozdawczym Biblioteka Jagiellońska uczestniczyła także w programie Erasmus, w ramach którego pracownicy Biblioteki odwiedzali inne placówki naukowe za granicą.

W dniach 9–13 kwietnia mgr Elżbieta Kopyś (pracownik OGr) w ramach programu Erasmus+ („Mobilność z krajami programu”) odbyła praktykę w Narodowej i Uniwersyteckiej Bibliotece Islandii w Reykjaviku. W trakcie pobytu zapoznała się ze specyfiką pracy tamtejszej biblioteki, ze szczególnym uwzględnieniem problemów gromadzenia, katalogowania, digitalizacji zasobów bibliotecznych oraz współpracy między uniwersytetami islandzkimi. W ramach szkolenia miała też możliwość dogłębnego zaznajomienia się z funkcjonowaniem Islandzkiego Narodowego Konsorcjum Zasobów Elektronicznych (<https://hvar.is>), będącego jedynym na świecie narodowym konsorcjum umożliwiającym nieograniczony dostęp do płatnych zasobów dla wszystkich mieszkańców kraju.

W dniach 16–20 kwietnia mgr Joanna Jutrznia (pracownik OOO) w ramach programu Erasmus+ uczestniczyła w szkoleniu w bibliotece jezuickiego Uniwersytetu Deusto (Universidad de la Iglesia de Deusto) w Bilbao w Hiszpanii. W ramach szkolenia pani J. Jutrznia zapoznała się z funkcjonowaniem tamtejszego Oddziału Udostępniania oraz Oddziału Opracowania, co było dla niej szczególnie przydatne, ponieważ Deusto jako pierwsze w Hiszpanii w styczniu 2017 roku wdrożyło Almę, nowy system biblioteczny, który w 2019 roku ma zastąpić w Bibliotece Jagiellońskiej VTLS. W ramach szkolenia zapoznała się z implementowanymi modułami dotyczącymi gromadzenia i katalogowania zbiorów, odwiedziła dział promocji i szkoleń, oferujący szereg kursów dla studentów (umożliwiających między innymi zapoznanie się z biblioteką, zbiorami) oraz pracowników uczelni (między innymi kursy dotyczące ewaluacji nauki, impact factor). Zapoznała się także ze zintegrowaną z Almą platformą uniwersytecką Oceano, umożliwiającą dostęp do katalogu, baz danych i repozytorium Ignacego Loyoli.

W dniach 7–11 maja dr Wioleta Jakubas (pracownik OOO) w ramach programu Erasmus+ gościła na Uniwersytecie Balearów (Universitat de les Illes Balears). W trakcie 5 dni spędzonych w Palmie dr W. Jakubas zapoznała się z pracą bibliotek wydziałowych, odbyła wizytę w oddziale starych druków, zapoznała się ze specyfiką pracy w oddziale katalogowania, zaprezentowano jej proces digitalizacji zbiorów, odwiedziła również repozytorium uniwersyteckie.

W późniejszym terminie, w dniach 4–8 czerwca dr W. Jakubas odbyła jeszcze jedno szkolenie w ramach programu Erasmus+ na Uniwersytecie w Sassari na Sardynii we Włoszech (Universita degli Studi di Sassari). Szkolenie obejmowało 5 dni roboczych. W pierwszym dniu wizyty dr W. Jakubas odwiedziła bibliotekę nauk społecznych „Antonio Pigliaru” (będącą biblioteką referencyjną Wydziałów Ekonomii, Biznesu i Prawa tamtejszej uczelni) oraz odbyła spotkanie z pracownikami Europejskiego Centrum Dokumentacji, podczas którego zapoznała się z informacjami o systemie bibliotecznym obsługującym Uniwersytet w Sassari. W kolejnych dniach złożyła wizytę w bibliotece naukowej z funkcjami pomocniczymi do nauczania i badań dla nauk chemicznych, farmaceutycznych i medyczno-weterynaryjnych (Biblioteca di Chimica, Farmacia e Medicina veterinaria), gdzie zapoznała się z systemem obiegu dokumentów w bibliotece uniwersyteckiej. W trakcie pobytu dr W. Jakubas odwiedziła także biura rektoratu oraz

uniwersyteckiej administracji centralnej i obsługi międzynarodowej, bibliotekę Ministerstwa Dziedzictwa Kulturowego oraz działań i turystyki, a także bibliotekę Wydziału Architektury w Alghero.

W ramach programu Erasmus+ staż odbyła również mgr Ewa Borsuk (kierownik Sekcji Pozyskiwania Zbiorów w OGr), która w dniach 4-8 czerwca odwiedziła Bibliotekę Główną Uniwersytetu w Hradec Králové w Czechach. W czasie pięciodniowego stażu pani E. Borsuk zapoznała się z bieżącymi projektami realizowanymi w bibliotece, rozmawiała o sprawach bieżących związanych z udostępnianiem zbiorów, o lekcjach bibliotecznych organizowanych dla zainteresowanych grup użytkowników oraz o najczęstszych problemach dotyczących funkcjonowania małych i dużych bibliotek. Oprócz tej biblioteki pani E. Borsuk odwiedziła jeszcze dwie inne instytucje: Bibliotekę Naukową (Studijní a vědecká knihovna) oraz Bibliotekę Episkopatu (Biskupská knihovna – Bibliotheca episcopalis Reginae Gradecii), posiadającą bardzo interesujący i cenny księgozbiór.

W tym samym czasie w ramach programu Erasmus+ dr Żaneta Kubic (kierownik OZO) i mgr Halina Stachowska (asystent dyrektora BJ) odbyły staż w Bibliotece Pantheon University of Social and Political Sciences w Atenach. W trakcie 5-dniowej wizyty obie panie zapoznały się ze strukturą organizacyjną, funkcjonowaniem i zadaniami tej jednostki uniwersyteckiej w zakresie gromadzenia i udostępniania zbiorów oraz zaznajomiły się z działaniem zintegrowanego systemu bibliotecznego Sierra. W trakcie pobytu odwiedziły również Bibliotekę Narodową, będącą w trakcie relokacji zbiorów z dotychczasowego budynku do nowego gmachu, podziwiały nowoczesną architekturę, funkcjonalne rozwiązania oraz piękne położenie obu gmachów w pobliżu wybrzeża. Ze względu na prace związane z przeprowadzką księgozbioru panie nie mogły zwiedzić historycznego gmachu Biblioteki Narodowej.

W dniach 18–23 czerwca mgr Ewa Dąbrowska (kierownik OGr) w ramach programu Erasmus+ przebywała w Bibliotece Uniwersyteckiej Johann Christian Senckenberg we Frankfurcie nad Menem, gdzie odbyła szereg spotkań z pracownikami wielu działów, realizujących procesy biblioteczne oraz świadczących usługi dla studentów i naukowców. Zaznajomiła się z ogólnymi zasadami funkcjonowania biblioteki, procesem udostępniania zbiorów, realizowanymi projektami i digitalizacją. Podczas zorganizowanego dla niej pokazu w Zbiorach Rękopisów i Inkunabułów wśród wielu cennych obiektów miała okazję zobaczyć także Biblię Gutenberga.

Uczestników programu Erasmus+ przyjmowaliśmy również w Bibliotece Jagiellońskiej.

W dniach 15–18 maja w BJ gościliśmy pracowników Biblioteki Uniwersytetu Pavla Jozefa Šafarika w Koszycach na Słowacji: Agnesę Juhaszovą i Julię Vokalovą. Podczas wizyty obie panie zapoznały się z pracą OGr, OMa, OZO, OUZiIN oraz OZC. Zwiedziły Klinikę Papieru, uczestniczyły w zorganizowanym dla nich pokazie zbiorów specjalnych. Miały również okazję zwiedzić Muzeum UJ w Collegium Maius.

W dniach 10–14 września w BJ przebywała uczestniczka programu Erasmus Immaculada Fernandez z Uniwersytetu w Madrycie. W trakcie pięciodniowej wizyty zapoznała się z organizacją i funkcjonowaniem OUZiIN, OZO, OZS, OZC, Oddziału ds. Projektów oraz OMa. Odwiedziła również Klinikę Papieru i Sekcję Konserwacji oraz Sekcję Repro-

grafii w OZZ. W ostatnim dniu pobytu odwiedziła Bibliotekę WZiKS UJ. Przebywając w Krakowie, miała ponadto okazję zwiedzić najstarszą część UJ w Collegium Maius.

Pod koniec 2018 roku (w dniach 12 listopada – 14 grudnia) w ramach programu stypendialnego gościliśmy w Bibliotece studentów Wydziału Sztuki i Filozofii Uniwersytetu w Pardubicach (Czechy) – Jana Kutilka i Petra Šatařę, którzy przygotowywali swoje prace magisterskie, korzystając w Lectorium ze zbiorów BJ.

W ramach współpracy międzynarodowej pracownicy Biblioteki Jagiellońskiej uczestniczyli w konferencjach międzynarodowych:

- mgr Aleksandra Cieślar, prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – XL Stała Konferencja Muzeów, Archiwów i Bibliotek Polskich na Zachodzie „W drodze do Niepodległości. Ślady działań w archiwach, dokumentach i publicystyce państwowej, lokalnej i polonijnej w krajach zamieszkiwanych przez Polaków” – referat *Spuścizna rękopiśmienna Eugeniusza Romera jako źródło wiedzy do kształtowania granic Polski w latach 1918–1920* (Paryż, wrzesień 2018);

- mgr Joanna Hoły – konferencja międzynarodowa „Креативність класики: сучасна бібліотека очима молодих” – referat *Link linkowi nierówny, czyli tajemnice tworzenia bibliografii cyfrowych* (Charków, wrzesień 2018);

- dr Żaneta Kubic – XIII międzynarodowa konferencja użytkowników produktów firmy ExLibris – IGeLU 2018 (International Group of Exlibris Users) (Praga, sierpień 2018);

- prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – międzynarodowa konferencja naukowa „Magna Res Libertas. Ku Niepodległej. W 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości” – referat: *Idea wolności. Kolumna Barska. Wokół listów Władysława Platera do Józefa Ignacego Kraszewskiego* (Rapperswil, czerwiec 2018).

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Od stycznia do maja oraz od października do grudnia kontynuowano cykl otwartych wykładów szkoleniowych *Ars Quaerendi*, obejmujących 6 różnych sesji tematycznych. W ramach cyklu odbyło się 48 wykładów, w których udział wzięło 229 zarejestrowanych osób. Dużym powodzeniem (przejawiającym się zarówno pod względem liczby zainteresowanych jednostek UJ, jak i liczby osób) cieszyły się również wykłady *Ars Quaerendi Plus*. Skorzystało z nich 26 grup (łącznie 470 osób).

Prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk prowadził wykłady dla studentów bibliotekoznawstwa i informacji naukowej na WZiKS UJ: *Kolekcje zasobów informacyjnych i kultura książki w dziejach; Wielkie biblioteki i ich historia oraz Zarządzanie w bibliotekarstwie i praktyce informacyjnej*, a także seminarium magisterskie i doktoranckie. W Instytucie Historii UJ prowadził praktyczne ćwiczenia z przygotowania edycji źródeł późnonowoczesnych i nowożytnych ze zbiorów bibliotecznych.

Mgr Ewa Valde-Nowak prowadziła ćwiczenia *Podstawy bibliotekarstwa. Laboratorium* (15 godzin) dla studentów II roku studiów I stopnia na kierunku Zarządzanie Informacją na WZiKS UJ. Mgr Barbara Bułat prowadziła zajęcia dla studentów I roku

studiów doktoranckich Wydziału Historycznego UJ *Konwersatorium z technik przeszukiwania humanistycznych baz danych*. Dr Bartłomiej Gapiński prowadził laboratorium *Historia starości* oraz ćwiczenia i konwersatorium *Wprowadzenie do antropologii religii* dla studentów IV i V roku studiów historycznych UJ. Dr Monika Jaglarz prowadziła wykłady *Zarys historii książki* dla studentów studiów podyplomowych na Uniwersytecie Jana Pawła II. Dr Żaneta Kubic prowadziła konwersatorium *Wybrane kolekcje dawnej książki i zbiorów specjalnych w bibliotekach, archiwach i muzeach* dla słuchaczy studiów podyplomowych *Dawna Książka, Zbiory Specjalne i Archiwalia* na WZiKS UJ. Dr Leszek Szafranski prowadził ćwiczenia *Zarządzanie informacją wizualną i dźwiękową* dla studentów I roku studiów II stopnia na kierunku Informacja Naukowa i Bibliotekoznawstwo na WZiKS UJ, *Menedżer zasobów cyfrowych* i *Obiekty i kolekcje cyfrowe* dla studentów II roku studiów II stopnia na tym samym kierunku oraz *Zajęcia projektowe z przetwarzania informacji dla biznesu* – programy graficzne i tekstowe dla wszystkich zainteresowanych studentów UJ.

Pracownicy wielu oddziałów prowadzili ponadto szkolenia dla studentów i uczniów, odbywających w Bibliotece Jagiellońskiej praktyki studenckie (2 osoby z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ, 1 osoba z AGH, 1 osoba z Liceum Ogólnokształcącego nr 10 w Krakowie oraz 1 osoba z Zespołu Szkół Energetycznych w Krakowie).

UTRZYMANIE BUDYNKU

Kolejny już rok wszelkie zadania związane z bieżącym utrzymaniem infrastruktury technicznej budynków BJ (w tym urządzeń oraz systemów związanych z transportem wewnętrznym, wentylacją i klimatyzacją pomieszczeń oraz systemem sygnalizacji pożaru), a także z utrzymaniem należytego stanu oświetlenia, instalacji wodnych, kanalizacyjnych i centralnego ogrzewania realizował Oddział Techniczny, kierowany przez mgr. inż. Janusza Mikę.

W 2018 roku w systemie wentylacyjno-klimatyzacyjnym budynku nr 2 wymieniono wszystkie jednostki CPU oraz moduły wykonawcze systemu sterowania centralami klimatyzacyjnymi, węzłami zmieszania wody chłodzącej i grzewczej oraz agregatami wody lodowej AG1 i AG2. Zmodyfikowano ponadto oprogramowanie sterowników, wprowadzono możliwość tworzenia nowych harmonogramów pracy dla poszczególnych central klimatyzacyjnych oraz poprawiono grafiki w systemie BMS. Naprawione zostały także pompy komory zraszania centrali klimatyzacyjnej N1 oraz pompa obiegu wody grzewczej dla nagrzewnic central klimatyzacyjnych strefowych N8–N20.

Przeprowadzono bieżącą konserwację całego systemu klimatyzacyjnego, wykonano naprawy oraz regulacje siłowników zaworów hydraulicznych i przepustnic, wymieniono uszkodzone manometry, a także czujniki temperatury, wilgotności i przepływu. Sprawdzone naciągi pasków napędowych wszystkich wentylatorów i naprawiono uszkodzone elementy. Wymieniono ponadto 243 filtry powietrza w 45 centralach klimatyzacyjnych, 70 filtrów w klimakonwektorach, 2 w serwerowni oraz 2 w skarbcu. Prze-

prowadzono wymagane przeglądy i kontrole szczelności układów freonowych w agregatach wody lodowej AG1, AG2, AG3 oraz w klimatyzatorach w skarbcu i w szafie klimatyzacji precyzyjnej w serwerowni.

Na bieżąco monitorowano stan ciśnienia wody w instalacjach grzewczych i chłodzących, pracę agregatów wody lodowej i węzła ciepłego centralnego ogrzewania. Wymienniki węzła ciepłego wyczyszczono z kamienia kotłowego. Usunięto też awarię rurociągu c.o. w rejonie bufetu oraz na 1. piętrze magazynowym w nowym gmachu.

W odniesieniu do systemu transportu książek prowadzono codzienny, bieżący nadzór nad jego pracą, dokonywano regularnych przeglądów stanu torowisk, zwrotnic, drzwi ogniowych oraz systemów sterujących. Prowadzono bieżące naprawy układów napędowych wózków (wymiana kółek jezdnych i bocznych, regulacje sprzęgieł), zwrotnic (wymiana uszkodzonego okablowania) oraz zasilaczy torowisk, wymieniono uszkodzone odcinki zębatek w torowisku oraz gumowe profile zakrętów i najazdówek przed zwrotnicami. Przeprowadzono także naprawy modułów sterujących, wymianę przekaźników, wymianę fotodetektorów i regulację krańcowych wyłączników w zderzakach. Wymieniono uszkodzoną płytę sterującą zwrotnicą W0304 oraz zaprogramowano w wymienionym module pamięć FLASH.

W głównej stacji transformatorowej prowadzono bieżące prace konserwacyjne i kontrolne stanu aparatury łączeniowej oraz okablowania. Przeprowadzono również okresowe kontrole stanu zabezpieczeń przeciwzwarciovych i przeciwporażeniowych w tablicach rozdzielnic piętrowych.

Stosownie do zaleceń i uwag zamieszczonych w protokole przeglądu technicznego budynków wykonano prace związane z konserwacją pokrycia dachu i oczyszczeniem rynien.

Prowadzono również wszelkie prace związane z utrzymaniem właściwego stanu oświetlenia budynku, bieżącą naprawą sieci zasilania elektrycznego, naprawami ślusarskimi i hydraulicznymi. W OMa na 5. piętrze nowego budynku zainstalowano dźwиг platformowy, umożliwiający transport książek na poziom antresoli. Wymieniono ponadto zawiasy w drzwiach wejściowych do Kliniki Papieru oraz na 5. piętrze w drzwiach wejściowych do magazynu druków zwartych, wyrównano uszkodzoną posadzkę na 5. piętrze starego gmachu w rejonie południowej klatki schodowej oraz położono wykładzinę podłogową w pomieszczeniu kartoteki. W holu głównym budynku nr 2 wymieniono ściankę przesuwną, odgradzającą hol od Wypożyczalni – w celu podniesienia bezpieczeństwa użytkowników segmenty szklane zastąpiono segmentami wykonanymi z blachy azurowej.

Kolejna dotacja Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa umożliwiła kontynuowanie wymiany stolarki okiennej w starym budynku – wymieniono 46 okien skrzynekowych na 1. piętrze części wysokiej i 11 okien w części niskiej gmachu.

Wewnętrzna służba ochrony „Straż Biblioteki Jagiellońskiej” pod kierownictwem mgr. inż. Dariusza Bylicy nadzorowała także prace bieżące związane z utrzymaniem sprawności działania zainstalowanych urządzeń systemu sygnalizacji włamania, napadu i kontroli dostępu. W roku 2018 sporządzony został projekt wymiany zainstalowanych elementów zintegrowanego elektronicznego systemu bezpieczeństwa MDI oraz wpro-

wadzenia nowych elementów tego systemu takich jak: depozytory kluczy (w projekcie przewidziano depozytor na 150 kluczy), zdalny dostęp do szafek depozytowych, automatyczne otwieranie drzwi ewakuacyjnych, system RFID z bramką kontrolną.

Sukcesywnie modernizowany był system dozoru wizyjnego w celu zapewnienia możliwości bieżącego śledzenia mających miejsce w Bibliotece zdarzeń oraz ich ewentualnego odtworzenia w przypadku zaistnienia takiej konieczności. W okresie sprawozdawczym wykonano również prace modernizacyjno-porządkowe w pomieszczeniu monitoringu, które zostało przygotowane do pełnienia funkcji magazynu broni poprzez zainstalowanie atestowanych drzwi spełniających funkcję drzwi przeciwpożarowych o odporności ogniowej EI 60. Wykonano ponadto kontrolę dostępu do tego pomieszczenia oraz przygotowano okablowanie do wykonania kontroli dostępu z holu głównego (przy wypożyczalni) do części zamkniętej Biblioteki. W systemie NEDAP wykonano też kontrolę dostępu do Sekcji Reprografii OZZ.

Kontynuowano również rozpoczętą w 2014 roku realizację projektu „system jednego klucza”. W 2018 roku we wkładki Master Key wyposażonych było około 50 drzwi.

W roku sprawozdawczym lokalny system sygnalizacji włamania monitorowany był przez firmę JUSTUS. Praca grupy interwencyjnej, która w ramach tej samej umowy ma wspierać w działaniach wewnętrzną służbę ochrony „Straż Biblioteki Jagiellońskiej”, nie budziła żadnych zastrzeżeń.

BIBLIOTEKI INSTYTUTOWE UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

W 2018 roku system biblioteczno-informacyjny Uniwersytetu Jagiellońskiego obejmował Bibliotekę Jagiellońską wraz z 7 bibliotekami wydziałowymi UJ, 1 biblioteką międzywydziałową oraz 24 bibliotekami instytutowymi, a także Biblioteką Medyczną z podległymi jej bibliotekami zakładowymi Collegium Medicum. Głównym zadaniem bibliotek instytutowych UJ, jako jednostek specjalistycznych, jest gromadzenie księgozbioru dla prowadzonych badań oraz dydaktyki na danym kierunku studiów.

W roku 2018 biblioteki instytutowe UJ wzbogaciły swój księgozbiór o 19 004 wol. druków zwartych, 4881 wol. czasopism i 379 jedn. zbiorów specjalnych. Po uwzględnieniu ubytkowania księgozbiorów poszczególnych jednostek, związanego głównie z usuwaniem zbiorów na przestarzałych nośnikach (na przykład: kasety VHS, taśmy magnetofonowe, kasety audio bądź dyskietki komputerowe) ostatecznie na dzień 31 grudnia 2018 roku biblioteki instytutowe UJ posiadały łącznie 2 142 435 wol. i jedn., w tym 1 712 612 wol. druków zwartych, 279 882 wol. czasopism i 149 941 jedn. zbiorów specjalnych. Liczba wszystkich tytułów czasopism bieżących wynosiła 1421, z czego 889 stanowiły tytuły polskie.

W roku sprawozdawczym nieznacznie wzrosła liczba posiadanych komputerów. Biblioteki wyposażone były w 430 urządzeń, z czego do dyspozycji czytelników przeznaczonych było 261 sztuk. Do Internetu podłączonych było 421 komputerów – czytelnicy mieli dostęp do 260 spośród nich. Do prac biblioteczno-bibliograficznych wykorzystywano łącznie 326 komputerów.

Dostęp do własnych katalogów w Internecie oraz korzystanie z zewnętrznych baz danych umożliwiło 30 bibliotek.

W odniesieniu do liczby użytkowników odnotowano niewielki spadek – o 610 osób (to jest 2,2%) – w stosunku do roku poprzedniego. W 2018 roku liczba zarejestrowanych czytelników indywidualnych wyniosła 27 177. Zmalało także udostępnianie zbiorów w okresie sprawozdawczym – z 272 0327 wol. wypożyczonych na zewnątrz w 2017 roku do 256 098 wol. wypożyczonych w 2018 roku (spadek o 5,9%) oraz z 236 514 wol. udostępnionych na miejscu w 2017 roku do 201 613 wol. udostępnionych w 2018 roku (spadek o 14,8%). Wynika to najprawdopodobniej z coraz większego wykorzystania przez czytelników źródeł dostępnych *online*.

Liczba zatrudnionych bibliotekarzy utrzymuje się na względnie stałym poziomie – w bibliotekach instytutowych i wydziałowych Uczelni pracowało łącznie 140 osób, w tym 130 na pełnym etacie (85 zatrudnionych pracowników posiadało wyższe wykształcenie bibliotekarskie).

Liczba zbiorów opracowanych przez biblioteki instytutowe oraz liczba rekordów wprowadzonych przez nie do KKZBUJ w 2018 roku przedstawia się następująco: utworzono 8580 rekordów bibliograficznych (to jest o 16,3% mniej niż w roku 2017), 46 099 rekordów egzemplarza (o 25,4% mniej niż w roku poprzednim) oraz 440 rekordów zasobu (tomów) – spadek o 49%. O 25% wzrosła natomiast liczba utworzonych rekordów haseł wzorcowych (6428).

Rok 2018 obfitował w dużą liczbę szkoleń merytorycznych dla pracowników bibliotek instytutowych w zakresie komputerowego opracowania dokumentów zwartych oraz wydawnictw ciągłych w systemie Virtua. W zajęciach trwających łącznie 84 godziny uczestniczyło 5 osób, z czego 4 po ukończeniu szkolenia uzyskały uprawnienia katalogerów. W ramach instruktażu i nadzoru nad bibliotekami sieci bibliotecznej Uniwersytetu przeprowadzono 45 konsultacji na miejscu oraz udzielono 37 informacji telefonicznych.

SŁOWA KLUCZOWE:

zbiory biblioteczne, czytelnictwo, wystawy, Biblioteka Jagiellońska

KEYWORDS:

collections, readership, exhibitions, Jagiellonian Library